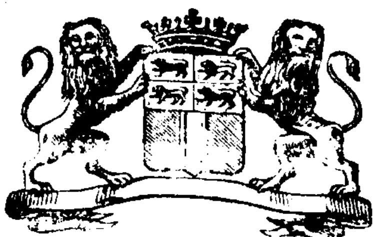
Nº. 266. Aº. 1859.

DINGSDAG 8 NOVEMBER.

ROTTERDAMSCHE COURANT.

De Abonnementsprijs is *f* 24 's jaars of *f* 6 per drie maanden franco per post door het geheele Rijk.
Behalve aan het Bureau der Courant kan men zich bij alle Boekhandelaren en Postkantoren abonneren.
Enkele Nommers 10 Cents.

Bureau: Hoogstraat Wijk 10, Nº. 77.

Geboorte-, Trouw- en Doodberigten van 1 tot 5 regels . . *f* 1.—
Iedere regel meer . . . . - 0.20
Andere Advertentien per regel . . . . - 0.20
Groote letters naar plaatsruimte. — Bij iedere Advertentie 45 Cents voor zegelregt en 1 Exemplaar der Courant.

Bij deze Courant behoort een BIJBLAD.

Twee dagen discussie.

In twee zittingen der Tweede Kamer — van Vrijdag en Zaturdag — acht redevoeringen, door elkander elke minstens een uur lang — wie erkent niet, dat dit het zegel zet op het uitgebreide onderzoek, betreffende de spoorwegzaak in 't werk gesteld? En wie ook zal voorspellen, wanneer het einde dáár zal zijn, wanneer althans de overige leden der Kamer op even groote schaal het voorbeeld hunner ambtgenooten volgen?

Ons verdriet eene gerekte discussie, waar het een onderwerp als dat der spoorwegen geldt, geenszins. In laatste instantie wenschen wij gaarne aan de beraadslagende stem onzer Vertegenwoordiging een aandachtig oor te leenen, en nogmaals het vóór en tegen te hooren ontwikkelen.

De acht eerste sprekers waren even zoovele tegenstanders van het Regeringsontwerp, met uitzondering alleen van den afgevaardigde uit Appingadam (den Heer *Zijlker*), die verklaarde omtrent de door hem uit te brengen stem nog in onzekerheid te verkeeren. De overigen, één afgevaardigde uit Hoorn, twee uit Utrecht, één uit 's Bosch, één uit Zutphen en één uit Gorinchem waren bepaald tegen de ontworpen concessies gezind.

Als eerste bezwaar — nieuw ook, in zooverre het althans nu voor het eerst in het openbaar is uitgesproken — werd aangevoerd de omstandigheid, dat omtrent het thans aan de orde zijnde ontwerp de Raad van State niet zou zijn gehoord. Men heeft beweerd, dat dit ontwerp daar zelfs niet eens ingediend zou zijn geweest. *Wij* beweren, dat de Kamer zich met dergelijke on dit's en geruchten niet heeft te bemoeijen; zij heeft slechts te zien of de formule „de Raad van State gehoord" aan het hoofd der wet te vinden is. Is dit het geval, dan heeft de Kamer zich daarover niet meer te bekommeren. De aanwezigheid dier formule stelt eene praesumtio juris et de jure — een regtsvermoeden waaromtrent het tegenbewijs niet wordt toegelaten — daar, dat aan de voorschriften der Grondwet op dit punt is voldaan. Dit is, dunkt ons, een zoo eenvoudig beginsel van ons staatsregt, dat wij zijn verloochening moeijelijk anders dan als een machine de guerre tegen het ontwerp kunnen beschouwen.

Over de quaestie, of de verschillende concessionarissen onder de cathegorie van serieuse, solide mannen kunnen worden gerangschikt, zullen wij niet spreken. Evenmin zullen wij ons verdiepen in de beantwoording der vraag, waarom later aan de twee concessionarissen der Zuiderlijnen een derde werd toegevoegd. Deze zaken behooren eigenaardig tot het prealabel overleg tusschen de Regering en de concessionarissen-zelve.

De redevoeringen der afgevaardigden uit Hoorn en Gorinchem (de HH. *van Hall* en *Begram*) strekten bijna uitsluitend tot aanprijzing van het stelsel van staatsspoorwegen, welk stelsel ook in de afgevaardigden uit Zutphen en Utrecht (de HH. *Schimmelpenninck v. d. Oije*, *Kien* en *van Voorthuysen*) verdedigers vond. Wij achten het overbodig, de redenen te herhalen die ons *vooralsnog* tegenstanders van staatsspoorwegen doen zijn: wij hebben die vroeger meermalen ontwikkeld. Van meer onmiddellijk belang zijn voor ons de tegenwerpingen, die tegen de concessies, zooals zij daar nu eenmaal liggen, in het midden zijn gebragt.

De afgevaardigde uit Zutphen had bezwaren, ontleend aan de ongelijkheid der voorwaarden bij Noorder- en bij Zuiderlijnen en aan de rigting, op sommige punten aan de lijnen gegeven, terwijl hij eindigde met eene aanbeveling van staatsspoorwegen en een plan daartoe meedeelde. De grieven, door Amsterdam tegen de ontwerpen in het midden gebragt en de toon, waarop die grieven werden ontwikkeld, bragt de spreker in den loop zijner rede ter toetse; de ongegrondheid en ongepastheid van een en ander werden door hem aangetoond. Wij zijn benieuwd te vernemen, welken indruk deze appreciatie van hunne handelwijze in den mond van een man als de Heer *Schimmelpenninck van der Oije* op de Amsterdammers maken zal. Zal men ook dezen getuige wraken, en hem partijdigheid ten laste leggen? Partijdigheid, terwijl de Heer Schimmelpenninck-zelf tegen het ontwerp is gezind?

De belangen van Amsterdam en Utrecht hebben in de Utrechtsche afgevaardigden (de Heeren *Kien* en *van Voorthuysen*) warme verdedigers gevonden. De Heer *Kien*, lid van de Tweede Kamer der Staten-Generaal, Burgemeester van Utrecht, lid van den Raad dier gemeente, lid der Provinciale Staten van Utrecht, lid van het collegie van curatoren der Utrechtsche hoogeschool (terwijl hij tot voor een paar jaren bij al deze betrekkingen nog die bekleedde van buitengewoon lid van Gedeputeerde Staten) — de Heer *Kien* heeft nogmaals den tijd weten te vinden — niet alleen om ter vergadering der Tweede Kamer te verschijnen, maar zelfs om er te spreken. Benevens eene aanprijzing van staatsspoorwegen bevat zijne redevoering o. a. het betoog, dat Utrecht centrum der spoorwegen behoort te zijn, ook omdat de Latijnsche naam der stad (Trajectum) het aanduidt en omdat de Amsterdamsche adressen dit als een axioma vooropzetten. De regering heeft, door allerlei locale belangen in den arm te nemen, zich misschien een meerderheid verworven, in strijd met het welbegrepen belang des lands enz. Altemaal redeneeringen die reeds in tallooze adressen voorkwamen.

De Heer *van Voorthuysen* beweegt zich op zijne beurt voornamelijk om het middenpunt Utrecht, altijd onder de magtige bescherming der groote hoofdstad. Wèl gelukkig hij, wien het het eerst in het hoofd is gekomen te beweren dat wij geen spoorwegen kunnen hebben zonder een zeer kunstig middenpunt; van de zijde der Amsterdamsche en Utrechtsche adressanten komt hem een burgerkroon toe. Wij zouden in ons landje een spoorwegnet hebben zonder een centrum! Welk een wansmaak!

Een afgevaardigde uit Amsterdam, de Heer *van Heukelom*, toonde vooreerst het zeer zonderlinge karakter der wet aan, vooral hierin gelegen, dat volgens hem zelfs de concessionarissen deze concessie niet willen; vervolgens keurde hij de beginselen af, die het Gouvernement bij de behandeling der spoorwegzaak hadden geleid, en eindelijk deelde hij op het voetspoor van den Heer *van Hall* eenige finantieele beschouwingen mede. Hij heeft zich ontegenzeggelijk op een meer algemeen standpunt weten te plaatsen dan zijne Utrechtsche ambtgenooten, en zijne redevoering had dan ook veel minder den schijn van een oratio pro domo.

Twee argumenten zijn nog van de zijde der tegenstanders ontwikkeld. Amsterdam is volgens het Regeringsplan van een goede verbinding uitgesloten, en moet bijv. een *grooten omweg* maken om naar den linker-Rhijnoever te komen. Ziedaar het eerste. Daartegen merken wij op nieuw op, dat volgens het Regeringsplan Amsterdam zich in de kortst mogelijke verbinding zal verheugen 1⁰, met België en 2⁰, met Zeeland; en dat die *groote omweg*, waarop men durft te wijzen, 13, zegge *dertien* Nederlandsche mijlen groot, of liever klein is.

Het tweede argument is: al neemt gij dit wetsontwerp aan, toch zal het geen uitvoering erlangen, want zij, van wie gij het geld behoeft, de mannen der Amsterdamsche beurs, zullen zich verre houden en van geen deelneming willen weten. Wij antwoorden: het zij zoo, dan mogen vreemde fondsen ons in het bezit van spoorwegen stellen. Wij zien daarin niet het minste gevaar, integendeel veel uitlokkends. Want kunnen wij geen spoorwegen krijgen zonder de hulp der Amsterdamsche beurs, verheft dan die beurs tot eene wettelijk georganiseerde magt in den Staat, die op wetten, door den Koning en de Staten-Generaal vastgesteld, slechts haar magtig veto behoeft uit te spreken om die wetten tot een doode letter te maken. Zoover is het nu nog niet gekomen; en wat Amsterdam weigert, zullen wij uit den vreemde nog wel kunnen bekomen. Wie zal daarbij schade lijden? Misschien de Amsterdamsche beurs-zelve alleen.

BUITENLAND.

LONDEN den 5 November.

De Times, het artikel van den heer de Montalembert besprekende, meent dat de questie of de Regering des Pausen in de tegenwoordige omstandigheden houdbaar is, noch door den heer de Montalembert, noch door den aartsbisschop van Bordeaux, noch door Keizer Napoleon, noch door Keizer Frans Jozef voor goed is uit te maken, maar alleen door het volk dat het ongeluk heeft onder den druk dier Regering te leven. Wat overigens de waarschuwing betreft, die op genoemd artikel gevolgd is, de Times zegt, dat, zoo lang Frankrijk zelf zich niet beklaagt over het stelsel dat omtrent zijne drukpers gevolgd wordt, het blad er geene kritiek op wil maken. Maar, zegt het blad verder, de Fransche Regering behoeft volstrekt niet te denken dat Engeland in de verte zou wenschen dat Frankrijk, uit eerbied voor de gevoelens en de susceptibiliteit der Britten, de reeds zoo zeer beperkte drukpersvrijheid nog naauwer beperken mogt. Bovendien komt die eerbied wat laat, daar Engeland reeds sints jaren het mikpunt is van een gedeelte der Fransche pers. Maar nog eens: laat die straffeloosheid voortduren, verzoekt de Times; en wat den heer de Montalembert betreft, meent het blad dat deze de grenzen eener loyale discussie niet heeft overschreden. Ten slotte betreurt het de moeijelijkheid, waarin het verkeert, om een tegenstander te bestrijden die genoodzaakt is de grootste voorzigtigheid in zijne uitdrukkingen in acht te nemen, wil hij zijn zegepraal niet met boete, gevangenisstraf of verbanning betalen.

— De Morning Post meent nog altijd dat Spanje den oorlog tegen Marokko niet slechts zonder reden maar zelfs zonder aanleiding heeft ondernomen en alleen om eene afleiding te geven aan de binnenlandsche verdeeldheden. Het blad meent dat dit ten duidelijkste zou blijken wanneer het Kabinet van Madrid alle stukken omtrent deze zaak openbaar maakte. Even als voor eenige dagen de Daily News, beweert thans ook de Post dat men drie ultimatums achter elkander aan den Keizer gezonden en eene vreedzame schikking onmogelijk gemaakt heeft. Het blad gelooft dat de Engelsche Regering van Spanje de verzekering heeft ontvangen dat het niet voornemens is het grondgebied langs de Straat van Gibraltar, zoo als eerst verlangd werd, te bezetten. Daaromtrent kan Engeland dus gerust zijn, maar het moet toezien in de houding van iemand, die besloten is zijne eigene belangen geen schade te doen lijden door schikkingen welke gemaakt zouden kunnen worden.

— In de Daily News leest men: „Wij vernemen dat de Regeringen van Frankrijk en Engeland, die een oogenblik hebben verschild van meening omtrent de uitbreiding, aan de gemeenschappelijke expeditie in China te geven, thans geheel eenstemmig zijn en dat de algemeene militaire grondslag van hunne zamenwerking is gevonden en vastgesteld. Eene Europesche oorlogsmagt, veel sterker dan China nog ooit heeft aanschouwd, en in staat de diensten te verrigten welke men van haar verwacht, zal in de lente op den Peï-Ho verschijnen en de beleedigde eer van Engeland en Frankrijk zal, zonder eenigen twijfel, roemrijk gewroken worden."

— Tot ontginning der onlangs ontdekte en voor zeer rijk gehouden kopermijnen in Zuid-Australië, heeft zich hier eene maatschappij gevormd, die £ 160,000, in actien van £ 2, bij elkander brengen wil.

— De Great Eastern is gisteren in den besten staat te Southampton gearriveerd en aldaar met een salvo van 17 schoten van eene der batterijen ontvangen.

— Tot daarstelling der nieuwe vestingwerken op de hoogten van Douvres, welke dezer dagen aanving, om vóór 31 maart voleindigd te zijn, en de kosten van welke hoogstens £ 20,000 bedragen zullen, is een contract met de heeren Niff en Richardson gesloten.

— De maatschappij Cunard laat te Glasgow eene nieuwe ijzeren raderstoomboot van 4000 tonnen bouwen, van wier verbazende snelheid en gemakkelijke inrigting men zich wonderen belooft.

— Volgens de berigten, langs den gewonen weg uit Gibraltar tot 25 october ontvangen, bestond de Engelsche vloot aldaar toen uit de schepen Marlborough, Edgar, Centurion, Conqueror, Victor Emmanuel, Orion, Neptune, Cesar, Agamemnon, Lawring, Flying Fish en James Watt, terwijl het Fransch eskader in het gezigt van Algesiras uit vijf linieschepen en een fregat, het Spaansche uit een linieschip, twee kleine fregatten en vier of vijf schepen van minder kaliber bestond.

PARIJS den 6 November.
(*Particuliere Correspondentie.*)

Ik schreef u dezer dagen over eene verkiezingshistorie, waarvan le Siècle eenige curieuse bijzonderheden heeft medegedeeld. Het incident heeft reeds gevolgen gehad. De prefect van de Oise is begonnen met den dag der verkiezing onbepaald uit te stellen; vervolgens heeft hij een brief aan le Siècle geschreven, waarin hij de eer zijner administratie zoekt te redden; hij doet dien brief vergezeld gaan van dien welken hij zelf aan de onderwijzers in de gemeenten heeft gerigt en waarin hij hun aanbeveelt volgens hun geweten te handelen. (In het grootste gedeelte van onze dorpen zijn de onderwijzers tevens griffiers, d. i. secretarissen van het gemeentebestuur.) Le Siècle antwoordt op deze halve regtvaardiging dat de heer Randouin de willekeurige handeling van het ontslaan van een maire noch verklaart noch regtvaardigt. De Débats en l'Opinion Nationale nemen de verschillende bijzonderheden van deze ergerlijke zaak over.

De berigten, uit Zurich alhier ontvangen, houden in dat de zittingen der gevolmagtigden elkander spoedig en herhaaldelijk opvolgen; aan de verschillende ministeriën wordt dan ook niet getwijfeld of de twee laatste tractaten zullen nog deze week of uiterlijk den 15 dezer kunnen geteekend worden. Laat ons drie weken stellen voor de ratificatie der verschillende stukken of vier voor de vereeniging der vertegenwoordigers van de verschillende Mogendheden, dan is het materieel onmogelijk dat het Congres vergaderd zij vóór de laatste helft van de maand december. En dan moet men nog aannemen dat de jongste voorwaarden, door Engeland gesteld, door Frankrijk, maar vooral door Oostenrijk worden aangenomen.

De telegraaf, die wat spoediger te werk gaat, meldt ons heden dat de beide tractaten morgen (maandag) zullen geteekend worden en dat het Congres onmiddellijk zal bijeengeroepen worpen. Jammer dat de diplomatie minder snel te werk gaat dan de telegraaf.

Men is hier zeer bekommerd over de bijeenroeping der wetgevende vergaderingen in Midden-Italië. De vergaderingen, zegt de telegraaf, zullen bijeenkomen om gewigtige mededeelingen te ontvangen van de Regeringen, en, zoo luidt de depêche verder, men gelooft dat het regentschap van den Prins van Savoije Carignan zal voorgesteld worden.

Gisteren deelde eene depêche ons mede dat de heer de Cavour was voorgedragen als kandidaat voor de dictatuur. Ik kan u er voor instaan dat dit laatste berigt niet ernstig gemeend is. Wat het regentschap van den Prins van Savoije Carignan betreft, het zal vrij waarschijnlijk in de vergaderingen worden voorgesteld, maar ik meen u te kunnen verzekeren dat de nieuwe Regering, die de vier Staten van Midden-Italië onder haren scepter zou vereenigen, door niet een van de Mogendheden, behalve misschien door Engeland, zou erkend worden.

Er is heel wat beweging gemaakt over de vermeende arrestatie van den bisschop van Rimini. Het dagblad van Rome bekent thans zelf dat het berigt valsch is geweest. Wij willen zien of l'Univers het démenti zal overnemen.

Een blad te Angers, l'Union de l'Ouest, heeft eene waarschuwing ontvangen omdat het, zoo luidt het besluit van den prefect, een artikel bevat dat „zich beijvert om, door beleedigende toespelingen, de plegtig uitgedrukte bedoelingen des Keizers jegens den H. Vader verdacht te maken." Het regent sints eenigen tijd waarschuwingen; het is echter opmerkelijk dat, met uitzondering van de Gironde, gewaarschuwd wegens eene onvoorzigtige gasconade, al de gewaarschuwde bladen Katholieke organen of althans aan de belangen der Kerk verkleefd zijn.

Gisteren zijn er zeer belangrijke proeven genomen op den achthoek te Vincennes, betreffende het pointeren der getrokken kanonnen. De Keizer, toegevende aan eene edelmoedige gedachte, heeft bepaald dat er tabellen omtrent die proefnemingen zouden opgemaakt en voor iedereen verkrijgbaar gesteld worden, opdat geheel Europa voordeel zou kunnen trekken van het Fransche vernuft.

Gisteren is er te Compiègne eene lange jagt gehouden. Wat aan die jagten een bijzonder karakter bijzet, is dat allen die er aan deelnemen gekleed zijn in het kostuum van Louis XV. De Keizer zelf droeg het ook.

Onlangs zeide de Times, in eene van zijne zwartgallige buijen, dat het tegenwoordige Fransche Hof zich vormde naar het model van het meest bedorven Hof der monarchie.

P. S. Men bevestigt mij daar op nieuw dat de beide laatste tractaten morgen te Zurich zullen geteekend worden.

— Het dagblad la Presse herinnert, naar aanleiding van den brief des Keizers aan Koning Victor Emmanuel, aan het ontwerp eener Italiaansche Confederatie, zamengesteld door den bekenden abt Gioberti, en aangenomen door eenige van de hoofden der beweging van 1848, hetwelk alstoen te vergeefs aan al de Italiaansche Vorsten werd voorgesteld. Het blad meent dat het ontwerp van Keizer Napoleon evenmin bruikbaar is, omdat het evenzeer strijdt met de gezindheid der Italianen en met de steeds duidelijker strekking van de internationale politiek. Het constateert het feit dat de kleine Staten zich overal trachten op te lossen in of te vormen tot eene groote krachtige monarchie en dat de onmagt der federative republieken is gebleken; zoo de Vereenigde Staten van Amerika tot heden eene uitzondering maken, zoo is dit te verklaren uit de omstandigheid dat zij alleen zwakke volken en woeste landstreken, en niet, zoo als Italië magtige Staten, gelijk Frankrijk en Duitschland, op hunne grenzen hebben. De Italiaansche confederatie zou, meent la Presse, slechts eene kopie zijn van den Duitschen Bond, en dat is geen verleidelijk uitzigt. Sardinië, dat altijd de minderheid zou hebben; Oostenrijk dat, als Italiaansche Mogendheid, het overwigt zou trachten te herwinnen dat het op het slagveld heeft verloren; de interventie die alsdan den naam zou dragen van uitvoering der Bondsconstitutie; de tegenstand, de burgeroorlog; de anarchie, die zouden volgen op elke poging van de confederatie om wetten te maken tegen de vrijheid der pers, der tribune, der godsdienst en des gewetens; — ziedaar zooveel wat la Presse doet vragen: wat zou er van zulk eene confederatie worden? Ook is er nog eene andere moeijelijkheid, die het plan tot een hersenschim maakt, maar daarover wil het blad afzonderlijk spreken.

— De Corriere Mercantile van Genua van 3 dezer meent dat te Parijs reeds een antwoord van Koning Victor Emmanuel op den brief des Keizers ontvangen moet zijn, met die rondborstigheid en hartelijkheid geschreven welke men een edelmoedigen en magtigen vriend verschuldigd is, maar tevens met die kracht en die helderheid van blik, welke den Italiaanschen Koning waardig zijn. Dit acht genoemd blad echter nog niet voldoende en wil dat de wettige vertegenwoordigers van Centraal Italië hunne verklaringen zullen herhalen en daarbij die van Victor Emmanuel ondersteunen of inroepen, door een nieuwen stap op den weg der innigste vereeniging te doen.

— Naar de meening van de Indipendente van Turijn zal de Nationale Vergadering van Toskane, die tegen morgen is bijeengeroepen, twee verschillende vraagstukken, het finantiële en het staatkundige, te overwegen hebben. De buitengewone wapeningen welke dat Land verpligt is te doen en voort te zetten maken groote uitgaven noodzakelijk. De Regering heeft aanzienlijke toelagen noodig en heeft de verantwoordelijkheid der opofferingen welke zij van de Natie vordert niet alleen willen dragen. Het bestaan eener wettig gekozene Nationale Vergadering maakte het haar tot pligt deze daarvoor zamen te roepen. De staatkundige vraag zal vermoedelijk over de maatre-

gelen loopen die tot definitieve vestiging van den Staat aangenomen moeten worden, want de onbepaalde voortduring van den voorloopigen toestand is eene onmogelijkheid. Bijaldien, zoo als waarschijnlijk is, de Toskaansche Vergadering den wensch naar eene meer krachtige tusschenkomst van het gezag des Sardinischen Konings uit, dan zal, meent de Indipendente, die wensch verhooring vinden.

Ziehier hoe de brief van Keizer Napoleon III aan Koning Victor Emmanuel door het Turijnsche blad l'Indipendente beoordeeld wordt: „De Italiaansche Confederatie is de hoeksteen van het gebouw, door Napoleon III in zijne verbeelding opgetrokken. Zij is, volgens den Keizerlijken brief, op hare beurt ondergeschikt aan de dubbele onderstelling van het voortduren der Oostenrijksche heerschappij te Venetië en de restauratie van den Groothertog van Toskane en der Hertogin van Parma. Venetië in de magt van Oostenrijk, — ziedaar reeds genoeg om de deelneming van Piemont aan de gedroomde Confederatie onmogelijk te maken. Piemont is niet sterk genoeg om Venetië te bevrijden, maar het kan niet medewerken aan de marteling dier provincie. Daar het doorzigt van Napoleon III buiten kijf is, kunnen wij zijn brief aan onzen Vorst en aan den H. Vader beschouwen als de aanvulling van de zendingen Reisel en Poniatowski. Te Villafranca heeft hij zich jegens Oostenrijk verbonden om de regeringen en volken van Italië te geven hetgeen Oostenrijk goeden raad noemt. Zijne beloften getrouw volbrengende, is hij een naauwgezet raadgever, maar terwijl hij ons raadt laat hij ons de keuze vrij." L'Opinione denkt er eveneens over. Dit blad zegt dat de Sardinische Regering zich in de eerste plaats moet bezig houden met hare bijzondere verpligtingen jegens Italië en dat deze niet kunnen vereenigd worden met eene adhesie aan de restauratie, zelfs aan de gedeeltelijke, noch met de Confederatie. Het blad gelooft dat het best zal zijn de beslissing van het Congres af te wachten en acht de erkenning van het fait accompli de eenig mogelijke oplossing der questie.

— Uit Turijn wordt geschreven dat men daar met leedwezen de vrienden der kunst er opmerkzaam op maakt, hoe de zaal der Dogen te Venetië dreigt in te storten; een fresco van het plafond is gebarsten en de kalk daarvan valt naar beneden. Deze zaal is de grootste van de Europesche paleizen en bevat de meest kolossale schilderij der wereld, een werk van Tintoret, met meer dan twee honderd figuren, het geluk der gezaligden voorstellende.

— Het schijnt dat, na de afreis van den Spaanschen consul uit Tanger, twee stoombooten dier Natie ter beschikking des consuls van Frankrijk blijven, om zich daarvan te bedienen als hij zulks in het belang van Fransche onderdanen noodig achten mogt. De gouverneur van Tanger heeft allen die tot het dragen der wapenen ongeschikt zijn die stad doen verlaten, waar 2000 ruiters aangekomen zijn.

Het dapper en goed gedisciplineerd Spaansche leger zal hoogst waarschijnlijk in den aanval tegen de havens op de Marokkaansche kust slagen. Maar, zegt de Moniteur de l'Armée, wanneer de vrede dan niet gesloten wordt, zal men, na die eerste voordeelen, om den Keizer tot onderhandelen te noodzaken, in het binnenland moeten doordringen en een vijand bestrijden die, ofschoon onophoudelijk geslagen, telkens na deze nederlagen op nieuw te voorschijn komen zou, waardoor de oorlog geheel van aard zou veranderen en zeer langdurig worden kan.

— Het dagblad le Pays behelst de volgende mededeeling:

Sedert verscheiden jaren werd Palestina door vreeselijke benden verontrust, die de reizigers uitplunderden en overal angst en schrik verspreidden. Thans heeft Surreya-pacha, de gouverneur van Jeruzalem, eene groote expeditie, en wier pogingen met het beste gevolg bekroond zijn, tegen deze roovers afgezonden. Na eene reeks van roemrijke gevechten zijn de rooverbenden vernield, hunne aanvoerders in handen des overwinnaars gevallen, naar Beyruth opgezonden en van daar naar Konstantinopel ingescheept. Deze feiten zijn des te gewigtiger, dewijl het aantal der pelgrims die Palestina bezoeken jaarlijks aangroeit. Ten einde voortaan de veiligheid der wegen te verzekeren, heeft Surreya-pacha het bouwen van een dertigtal blokhuizen, tot opneming van troepen, bevolen. Zij zullen in de rigting van Jaffa naar Jeruzalem, van Jeruzalem naar Hebron en van Ramleh naar Gaza loopen. De buitenlandsche consuls hebben Surreya-pacha met het door hem krachtig verrigte en wijselijk beraamde geluk gewenscht. Het godsdienstig oogpunt waaruit Jeruzalem beschouwd wordt is oorzaak dat alle Mogendheden daarin een gelijk belang stellen en haar het regt geeft om te vorderen dat orde en veiligheid in Palestina gehandhaafd worden.

— De jongste berigten uit China, door den Moniteur de l'Armée medegedeeld en tot 12 september loopende, zeggen dat de verdedigingswerken aan de monden van de Peïho na den laatsten aanval ijverig werden voortgezet en niet de eenige waren welker uitvoering bevolen was. De Keizer liet zoodanige werken ook tot dekking der hoofdstad opwerpen, zoodanig ingerigt dat zij de wegen bestrijken welke den toegang daartoe openen. „Deze beschikkingen, zoo voegt dat dagblad er bij, bewijzen genoegzaam hoezeer het Hof van Peking den ernst van den toestand beseft en, in weêrwil van zijne oogenblikkelijke zegepraal, inziet dat een nieuwe strijd, gewigtiger dan de eerste, ophanden is, in welken de kansen aan de zijde der beschaafde Natien zijn. Het gerucht schrijft den Keizer het voornemen toe om, mogt de hoofdstad zijns Rijks aangetast worden, zich met zijne familie en uit 70.000 Mongoolsche troepen bestaande lijfwacht naar Tartarije terug te trekken. Hierdoor zou de vereffening der geschillen op nieuw worden vertraagd; want aangezien de Keizer de eenige vertegenwoordiger der Monarchie is, kan hij alleen ook onderhandelen en zou het uiterst moeijelijk vallen in zijne afwezigheid tot eene vereffening van het Chinesche vraagstuk te geraken. Intusschen veroorzaakt de binnenlandsche opstand hem nieuwe en groote moeijelijkheden. Want de rebellen zijn sedert eenigen tijd wel onderling verdeeld, maar een aanzienlijk gedeelte van hen heeft het beleg voor de stad Pao Khing Fou geslagen. Mogten zij die bemagtigen en zich in Nauhan vestigen, dan zou de Keizer zich tusschen twee magtige opstanden als ingesloten en de moeijelijkheid zijner stelling daardoor nog vermeerderd zien.

KEULEN den 6 November.

De ligchamelijke gezondheidstoestand des Konings van Pruissen blijft betrekkelijk gunstig, en nu de maand october, voor zijn gestel altijd de gevaarlijkste, gelukkig is doorgestaan, hoopt men dat hij ook den winter zonder het leven bedreigende schokken zal kunnen doorbrengen. De toestand der geestvermogens laat intusschen nog altijd veel te wenschen over. Opmerkelijk is hoe de bouwkunde, de studie van welke hem van der jeugd af bezig hield, ten blijk waarvan de talrijke onder zijne leiding gestichte prachtige gebouwen strekken, thans nog nagenoeg het eenigste is waarin hij voortdurend belangstelling betoont en waarover hij zich met helderheid en zaakkennis uitlaat.

Prins en Prinses Frederik Willem van Pruissen verlaten Berlijn waarschijnlijk heden, komen morgen ochtend hier te Keulen aan, reizen dan langs den spoorweg naar Calais verder en schepen zich daar naar Engeland in.

Eenige dagen geleden ontvingen die Prins en Prinses, uit handen der uitvoerende commissie voor de gedenkzaal voor kunst, wetenschap en nijverheid, de toewijdings-oorkonde. Na daarvoor den hartelijksten dank betuigd te hebben, onderhield het Vorstelijk Paar zich nog geruimen tijd met de leden der deputatie, die later de volgende kleine anecdote dienaangaande verhaalden: de Prins liet zijnen Zoon, den jongen Prins, binnenbrengen en aan de heeren vertoonen, een van welke hem zijn zakuurwerk voorhield, hetwelk door het Vorstelijk jongske zoo stijf aangegrepen werd dat hij het niet weder los wilde laten, wat aanleiding gaf tot de vleijende opmerking van een der aanwezigen, „dat een Hohenzollern niet los laat wat hij eenmaal in zijne hand geklemd houdt."

— Naardien de president van politie te Koningsbergen den optogt der studenten bij fakkellicht evenzeer als de overige openbare feestelijkheden, door de feestcommissie op het programma geplaatst, verboden heeft, zal het Schillersfeest daar ter stede zich tot de voorstelling in den schouwburg moeten beperken.

BRUSSEL den 7 November.

De Minister van binnenlandsche zaken heeft aan de leden van de beide takken der Wetgevende Magt kennis gegeven, dat de Kamers zich aanstaanden dingsdag, den 8 november, in hare respective vergaderzalen zullen vereenigen.

— De bekende kiezersvereeniging, onder den titel van *Association libérale et union constitutionnelle*, heeft eergisteren eene vergadering gehouden, waarin met algemeene stemmen is besloten tot het benoemen van eene commissie van negen leden, belast met het voorstellen van wijzigingen in het tegenwoordige reglement. Er schijnt uitzigt te bestaan dat de heer Verhaegen in het politieke leven terugkeere en, mits men hem geene voorwaarden stelt, wederom het voorzitterschap in genoemde kiezersvereeniging aanvaarde.

— Het comitté voor de feesten ter viering van den 25sten verjaardag der stichting van de vrije universiteit alhier heeft aan de inschrijvers-stichters en de oud-studenten dier inrigting eene circulaire gerigt, waarin hun kennis wordt gegeven dat het feest den 20 november e. k. zal gevierd worden en bestaan zal in eene openbare plegtigheid in de gothische zaal van het stadhuis, gevolgd door een banket, waaraan de administratie, de professoren, de stichters en de oud-studenten kunnen deel nemen. De leden van den gemeenteraad van Brussel, de gouverneur enz. zullen tot dit banket worden uitgenoodigd.

— De heeren Navez en de Keyser, kunstschilders, benevens de heer Leroy, expert van het museum te Brussel, hebben, op last van den Minister van binnenlandsche zaken, een onderzoek ingesteld naar de wijze waarop het meesterstuk van van Eyck, in de St. Bavokerk te Gend, onlangs is gerestaureerd. De uitslag van dat onderzoek, waaraan ook de heer Canneel, directeur van de akademie te Gend, heeft deel genomen, was in alle opzigten gunstig. De restauratie is geschied zonder eenige overschildering en met zoo veel zorg, dat men, in den eersten tijd althans, geene vrees meer behoeft te koesteren voor het behoud der schilderij.

Per Telegraaf.

LONDEN den 6 November.

De Observer zegt, dat het gisteren door de Morning Post medegedeeld berigt omtrent het treffen eener overeenkomst tusschen Frankrijk en Engeland tot het houden van een Congres voorbarig is geweest, daar de onderhandelingen over de preliminairen nog voortduren.

Hetzelfde blad meldt, dat het tweede verdrag tusschen Frankrijk en Piemont gisteren geteekend is en dat het derde bezwaren oplevert.

Nog zegt de Observer dat Engeland geen Congres kan bijwonen, om blootelijk zijne goedkeuring te hechten aan voorwaarden omtrent welke men vooraf is overeengekomen, en dat Pruissen en Rusland ook geene blinde medewerking kunnen verleenen. Het blad herhaalt, dat Engeland nooit zijne goedkeuring zal schenken aan de gedwongen herstelling der Hertogen of aan onbillijke hervormingsplannen. In den bekenden brief van Keizer Napoleon werd veel geëischt, maar Engeland, Pruissen en Rusland stellen geen onvoorwaardelijk vertrouwen in de toezeggingen van den Paus dat hervormingen tot stand zullen worden gebragt.

LONDEN den 7 november.

De Morning Post meent dat omtrent de Italiaansche questie door Frankrijk nadere gunstiger verklaringen zijn gedaan, waarop de Engelsche Regering meerdere geneigdheid heeft getoond om aan het Congres deel te nemen. Frankrijk zou niet protesteren tegen het eventueel regentschap van den Prins van Savoije Carignan over de Hertogdommen.

De Daily News wederspreekt thans het berigt, dat Engeland onvoorwaardelijk tot een Congres zou toetreden.

(*Tweede depêche.*)

Het stoomschip Africa heeft tijdingen aangebragt uit New-York van den 26sten ll. en 1,152,076 dollars in spetie.

De generaal Cass had de depêche van lord Russell nopens het eiland San Juan op stelligen toon beantwoord; de verhouding schijnt dien ten gevolge van ernstigen aard, echter in geenen deele dreigend. Walkers vrijbuiters zijn vrijgesproken.

Wissel op Londen 10 a 10¼. Illinois 65; dito bonds 85¼. Geld ruimer.

Katoen gedrukt. Meel onveranderd. Tarwe lager. Suiker en Vrachten hooger.

Te New-Orleans den 25sten Katoen geanimeerd; men noteert middling 10¾ a 11 c.

Het stoomschip Kangaroo was uit Europa te New-York aangekomen.

PARIJS den 7 November.

Volgens berigt uit St. Sebastiaan van den 3 dezer, dat door den Moniteur wordt medegedeeld, hebben twee transportschepen St. Sebastiaan verlaten, aan boord hebbende de brigade artillerie Montague en de regementen Toledo en de Prinses.

Verder vermeldt de Moniteur de aankomst alhier van de Hertogin van Leuchtenberg en hare kinderen, die zich, ingevolge eene uitnoodiging van den Keizer en de Keizerin, naar het paleis van Compiègne begeven.

(*Tweede depêche.*)

Het Journal des Débats meent, dat de Spaansche Regering het zegevierende leger niet uit Marokko zal kunnen terugvoeren zonder dat duurzame vruchten uit de behaalde overwinning voortvloeijen. Naar het blad meent, zou de Regering eerlang in verlegenheid worden gebragt door de krijgshaftige geestdrift des volks aan den éénen en de houding van Engeland aan den anderen kant. Bij Engeland bestaat toch het vaste voornemen den oorlog zooveel doenlijk te bekorten en de uitkomsten daarvan te beperken, terwijl het Journal des Débats overtuigd is dat Frankrijk, hetwelk Spanje tot den krijg aanmoedigde, het ook zal schragen tot dat de onderneming geheel volbragt is.

(*Derde depêche.*)

Berigten uit Zurich melden, dat het verdrag geteekend is.

Vierde depêche.

De Patrie meldt heden avond, dat de twee laatste vredes-instrumenten, nadat deze gisteren door de gevolmagtigden der drie Mogenheden geparafeerd waren, heden zijn geteekend.

Slotkoers der 3 pcts. 70.

KASSEL den 6 November.

De Tweede Kamer heeft in hare geheime zitting van gisteren definitief met 38 tegen 5 stemmen het voorstel van den afgevaardigde Herrlein aangenomen, strekkende om den Keurvorst een adres ter hand te stellen waarbij de herstelling der constitutie van 1831 gevraagd wordt.

KASSEL den 7 November.

De Keurvorst heeft afwijzend beschikt op het adres van de Kamer der Afgevaardigden, waarbij de herstelling der Constitutie van 1831 werd verzocht.

Morgen zal de Tweede Kamer eene zitting houden ten einde te beraadslagen wat verder te doen. Waarschijnlijk zal zij een beroep doen op den Bondsdag.

ZURICH den 6 November.

De gevolmagtigden van Frankrijk, Oostenrijk en Sardinië hebben gisteren eene algemeene conferentie gehouden, welke van twaalf tot drie ure heeft geduurd. Morgen of dingsdag zullen de verdragen worden geteekend, en den dag na de onderteekening zullen de gevolmagtigden onze stad verlaten.

Na de Oostenrijksche stoombooten aan de Zwitsersche commissarissen te hebben overgedragen, is de Oostenrijksche minister, de heer von Menschengen, te Zurich aangekomen.

BERN den 6 November.

De bevelen uit Turijn voor de onderteekening der verdragen zijn te Zurich ontvangen. Men is van gevoelen dat de onderteekening morgen zal plaats hebben en terstond door de zamenroeping van het Congres zal worden gevolgd. Men denkt dat het Congres te Parijs zal worden gehouden.

WEENEN den 6 November.

De Oesterreichische Correspondenz verbetert heden de ten deele onvolkomen, ten deele onjuiste berigten welke door de buitenlandsche dagbladen zijn medegedeeld omtrent hetgene is voorgevallen tusschen het orgaan der Regering en eenige Hongaarsche magnaten. Het blad betreurt de polemiek, welke daarover door de binnenlandsche bladen is aangevangen, nu eene verzoening — zedelijke waarborg van den vrede tusschen de verschillende Oostenrijksche nationaliteiten — volgens de algemeene overtuiging eene noodzakelijkheid van het grootste gewigt geworden is.

WEENEN den 7 November.

De Oostenrijksche gedwongen leening zal 250 millioen bedragen.

TURIJN den 5 November.

De Moniteur van Bologna maakt een brief openbaar van mons. den Bisschop van Rimini, die daarin verklaart nooit in hechtenis genomen, beleedigd of gehoond te zijn. De prelaat heeft zelfs ongehinderd eene inspectie-reis door de diocesen van zijn bisdom kunnen doen. De Moniteur deelt ook een brief mede van het Gemeentebestuur van Rimini, waarin de correspondentie in l'Univers uit Pesaro wordt gelogenstraft.

Den 6 November.

De inschrijvingen voor de leening duren op groote schaal voort. De algemeene verwachting daaromtrent wordt nog overtroffen. Gisteren was voor Turijn en de provincien voor 10 millioen rente ingeschreven. Waarschijnlijk zal het dubbel der gevorderde som worden ingeschreven.

De telegrafische gemeenschap tusschen Corsika en Genua is weder geopend.

GENUA den 6 November.

Men verzekert, dat de Nationale Vergaderingen van Midden-Italië het regentschap den Prins van Carignan zullen opdragen.

MADRID den 5 November.

De generaal O'Donnell, die door de Koningin tot opperbevelhebber van het expeditie-leger in Afrika benoemd is, zal morgen of maandag vertrekken om dat bevel op zich te nemen. De Minister van buitenlandsche zaken zal hem ad interim als voorzitter van den Ministerraad vervangen.

Bij besluit der Koningin is het schiereiland in vijf militaire districten verdeeld, welke onder het bevel der generaals Concha, Dulce, Pavia, Aleson en Marchessi staan.

LONDEN den 7 November.

Koloniale Waren geheel zonder handel. — Schotsch IJzer 52½. — Oliën. Raap- 35, Lijn- 27/6, Palm- 47/9. — Granen vaster bij redelijken aanvoer. — Vreemde Garst veel aangevoerd. — Boter. Friesche 114, Groninger 76, Zwolsche 108, Kamper 110

Veemarkt. Aangevoerd 5360 runderen, 22820 schapen en lammeren, 168 kalveren. Prijzen onveranderd.

LIVERPOOL den 7 November.

Katoen. Heden werden afgedaan 8000 b. De markt was kalm gestemd.

BERLIJN den 7 November.

Granen. Rogge per Nov./Dec. 45⅞; per Voorjaar 45¾ — Olie. Nov./Dec. 10[illegible]; Voorjaar 11[illegible].

ANTWERPEN den 7 November.

Koffij zeer vast. — Suiker stil. — Granen. Tarwe ƒ 12¼, Rogge ƒ 7⅝.

PARIJS den 7 November.

Frankrijk 3 pc. 70.20, 70; dito 4½ pc. 95.50. Crediet Mob. 785. Spanje 1¾ pc. 32¾; dito 3 pc. 42½.

LONDEN den 7 November.

De 3 pc. Geconsolid. 96⅝. Rusland 4½ pc. 99. Spanje 1¾ pc. 32⅝; dito Buitenl. 3 pc. 44⅜. Mexico 3 pc. 23. Venezuela 4½ pc. 29¼; dito Uitgest. 14¾ a 15¼. Illinois Shares 62; dito Bonds 7 pc. 77.

WEENEN den 7 November.

Nationale Metalliek 5 pc. 77.30. Metalliek 5 pc. 72. Wissel Londen ƒ 123.

FRANKFORT den 7 November.

Metalliek 5 pc. 55¼; dito Nationale 5 pc. 60. Spanje 1¾ pc. 32¾; dito 3 pc. 41.

ANTWERPEN den 7 November.

Spanje 1¾ pc. 31½; dito 3 pc. 42⅛. Metalliek 5 pc. 57¼; dito Nation. 5 pc. 61⅛.

BINNENLAND.

's GRAVENHAGE den 7 November.

Heden is voor den Hoogen Raad alhier behandeld de zaak van J. J. B. alhier, veroordeeld wegens het trappen, schoppen en stooten van veldwachters in de uitoefening hunner functien. Door den heer advokaat C. van Baerle zijn voorgedragen drie middelen van cassatie. De heer advocaat-generaal Römer zal morgen over 8 dagen zijne conclusie in deze zaak nemen.

— De Arr.-Regtbank alhier heeft heden A. Bakker te Delft schuldig verklaard aan diefstal bij nacht door middel van inklimming op eene plaats die niet tot bewoning diende, en hem te dier zake veroordeeld tot eene gevangenisstraf van twee jaren. De Regtbank heeft voorts den persoon van Meijer, aangeklaagd van poging tot diefstal ten huize van Ds. Haverkorn van Rijswijk te Delft, vrijgesproken, op grond dat de insluiping in het huis niet kon worden aangemerkt als een begin van uitvoering van den diefstal.

— In de zitting van den Gemeenteraad van heden is aangenomen het praeadvies van Burgemeester en Wethouders, strekkende tot afwijzing van het verzoek van den heer C. Soetens, tot aanleg van eene railroute op den Scheveningschen weg, waaromtrent nog heden een nader adres van den requestrant was ingekomen.

Voorts zijn benoemd tot hulponderwijzers bij de armenscholen alhier en te Scheveningen de heeren K. L. Matthijs, N. A. Becht en J. F. Knijbe. — Onder anderen is ingekomen een adres van A. Krul en 24 andere reeders van visschersvaartuigen te Scheveningen, betreffende den aanleg van eene zeehaven aldaar.

— Gisteren avond is in de Groote Kerk ter herinnering aan de kerkhervorming een dank- en biduur gehouden door den weleerw. heer Ds. Zaalberg, die, naar aanleiding van de profetie van Amos 8, vs. 11 het laatste gedeelte, eene kernachtige rede hield, welke eerlang het licht zal zien. Eene talrijke schare was in het kerkgebouw vereenigd.

— De Vereeniging Kunst en Vriendschap hield gisteren avond de eerste feestviering van het dertiende jaar haars bestaan. Een drietal vaudevilles werd opgevoerd, die met een bal besloten werden dat tot laat in den nacht voortduurde.

— Heden ochtend is levenloos uit het water aan den Zwarten Weg opgehaald de persoon van Mulder, klapwaker alhier. Men vermoedt dat hij door de duisternis en den geheerscht hebbenden storm in het water is geraakt, daar men hem nog ten 1 ure in de Hekkelaan heeft gehoord.

ROTTERDAM den 7 November.

Aanstaanden donderdag den 10 november, des middags ten 1½ ure, zal de Gemeenteraad alhier eene vergadering houden, waarin de volgende zaken ter tafel zullen worden gebragt: Mededeeling van ingekomen stukken; benoemen van een lid in de plaatselijke schoolcommissie; delibereren over het nader ingekomen ontwerp voor de school in de Leeuwelaan.

Wij vernemen dat door Mevrouw de Weduwe van den heer Gerrit van Gennep, geb. van Gennep, op den een en twintigsten der vorige maand, alhier in hoogen ouderdom overleden, onder anderen de volgende legaten zijn besproken:

Aan de Nederduitsch-Gereformeerde diaconie-scholen te Rotterdam, een kapitaal van ƒ 10,000 2½ pct. nationale werkelijke schuld.

Aan de kleine diaconie-scholen alhier een gelijk kapitaal van ƒ 10,000.

Aan het Gereformeerde burgerweeshuis alhier, een kapitaal van ƒ 12,000 dito schuld.

Aan de Nederduitsch-Gereformeerde diaconie-armen alhier, een kapitaal van ƒ 30,000 dito schuld.

Aan het fonds ter instandhouding van de openbare godsdienst bij de Nederduitsch-Gereformeerde gemeente alhier, een kapitaal van ƒ 16,000 dito schuld, om te dienen tot vermeerdering van het tractement der predikanten bij die gemeente.

Aan het fonds ter instandhouding van de openbare godsdienst bij de Waalsche gemeente alhier, een kapitaal van ƒ 2000 dito schuld.

Aan het Nederlandsche Zendelinggenootschap een kapitaal van ƒ 8000 dito schuld.

Aan het Nederlandsche Bijbelgenootschap een kapitaal van ƒ 6000 dito schuld.

Aan het fonds voor de noodlijdende kerken van de Nederduitsch-Gereformeerde gemeenten in Nederland, de som van ƒ 2000.

Aan het weduwenfonds voor de predikanten bij de Nederduitsch-Gereformeerde gemeente alhier, de som van ƒ 2000.

Aan het vrouwen hulpzendeling-genootschap de som van ƒ 1000.

Aan de landbouw-kolonie „Nederlandsch Mettray" de som van ƒ 1000.

Aan het fonds voor vrouwen door vrouwen de som van ƒ 500.

Aan het Nederlandsch godsdienstig Traktaatgenootschap, de som van ƒ 500.

Aan het Instituut tot onderwijzing van doofstommen te Groningen, de som van ƒ 500.

Aan de Israëlitische armen alhier, de som van ƒ 300.

Aan de Inrigting voor zieken en oude lieden, de Israëlitische godsdienst belijdende, alhier, mede ƒ 300.

Aan het Israëlitische weeshuis alhier, insgelijks ƒ 300.

Dat de nagedachtenis der overledene bij zoo vele door haar beweldadigden lang in gezegend aandenken blijve.

Z. M. heeft goedgevonden: bij den grooten staf te benoemen, tot generaal-majoor den kolonel J. M. graaf van Lynden, van dien staf, Hoogstdezelfs eersten adjudant, met bepaling, dat hij, in dien verhoogden rang, zijn tegenwoordig tractement zal blijven genieten.

Z. M. heeft goedgevonden te benoemen tot burgemeesters: der gemeente Hellevoetsluis W. A. Tenckinck; der gemeente Vlieland L. Zunderdorp; en der gemeente Odijk en Werkhoven mr. IJ. J. H. de Kock.

— Zaturdag morgen omstreeks 5 ure brak een hevige brand uit in eene vlasschuur van den heer P. van der Linden, te Oud-Beijerland, ten gevolge waarvan deze schuur, met het woonhuis en circa 100 voeren vlas eene prooi der vlammen werden. Door de ijverige pogingen der brandweer, die onmiddelijk op de plaats des onheils tegenwoordig was, is eene bij de afgebrande staande schuur behouden. De oorzaak is onbekend; men vermoedt echter dat zij aan onvoorzigtigheid moet worden toegeschreven.

— In den namiddag van jl. zaturdag is uit het water de Giessen, tusschen Giessen-Nieuwkerk en Giessen-Oudekerk, het lijk opgehaald van een grijsaard, die bijkans den ouderdom van 80 jaren bereikt had, inwoner van Noordeloos. Dit op zich zelf zoo treurig einde van zulk een lang leven, wordt voor het menschelijk gevoel nog bedroevender, wanneer men verneemt dat de hoogbejaarde R. v. K. door het misbruik van sterken drank zijn graf in het water gevonden heeft.

— Naar men verneemt is door mevrouw de douairière van de Wall van Puttershoek aan de spaarkas te Dordrecht de aanzienlijke som van ƒ 1000 geschonken.

— Uit Middelburg wordt ons geschreven: Door de Provinciale Staten is tot gedeputeerde gekozen de heer Sprenger, hoofd van het handelhuis Spoors en Sprenger en deel uitmakende der spoorweg-concessionarissen Suermondt c. s. Na gebruik te hebben gemaakt van den bij de wet toegestanen tijd van beraad heeft hij zich die benoeming laten welgevallen. — De afkoopbaarheid der tienden zal, voor zoo veel Zeeland betreft, door de Staten bij de Hooge Regering worden voorgestaan.

Burgerlijke Stand.

ROTTERDAM den 7 November.

OVERLEDEN: J. J. Vesselaar, jd., 25 j. — A. C. Riemslag, weduwen van A. Slokkers, 65 j. — J. M. Nelissen, jm., 29 j. — M. A. Hock, vrouw van A. Peters, 42 j. — J. H. van der Lingen, d., 5 m. — P. W. Koster, z., 4 j. — J. Gerritse, vrouw van H. B. van der Wal, 64 j. — J. C. H. van Zijl, d., 8 m. — C. W. Illem, d., 3 m. — A. M. Rijnaarts, d., 2 j. — H. W. Schoenmeijer, d., 1 j. — J. H. Mulder, z., 1 m. — J. S. Bodeyn, vrouw van S. Edenburg, 48 j. — J. A. van den Wijngaarden, man van M. M. van den Berg, 48 j. — P. J. van Es, z., 2 j. — H. A. J. Goosen, z., 1 j. — J. Voorwinde, jm., 27 j. — J. Huyers, jd., 73 j. — H. C. van de Kasteelen, jm., 19 j. — G. G. Kleingeld, z., 1 j.

BEVALLEN: T. Kroon, geb. de Ligt, d. — C. Galjema, geb. Postmus, z. — C. W. Lodders, geb. van Bol-Es, d. — J. van Smaaler, geb. Callee, d. — M. de Lange, geb. van den Toorn, z. — J. M. Boezaart, geb. Gret, z. — N. E. Remkes, geb. van Munst, d. — G. Tieman, geb. ten Bosch, z. — H. D. van der Noordt, geb. Noorland, z. — C. M. de Vet, geb. de Waal, d. — A. M. Spermon, geb. de Boek, d. — T. de Slegte, geb. van der Boon, z. — F. Spierenburg, geb. Verschoor, d. — C. J. Sanders, geb. Soet, z.

Officiële Wisselkoersen.

ROTTERDAM 7 Nov.

2 maanden.		Kort.
Londen...	11.60	11.65
d.° 3/m.	11.57½	—
Parijs . .	55½	55⅞
d.° 3/m.	55 5/16	—
Bordeaux.	55 3/16	55⅜
Genua. . .	45¼	—
Livorno. .	38⅜	-
Napels . .	78½	—
Petersb. .	165	—
Hamburg.	35 1/32	35 3/16
d.° 3/m. .	35 1/16	—
Antwerp .	—	1⅜ v
6 weken.		**Kort.**
Frankfort	99¾	—
Augsburg	99	—
Weenen. .	93¼	—
Triest. . .	92⅞	—

Disconto 3 en 3½ pc.

AMSTERDAM 7 Nov.

2 maanden			zigt	
Londen. .	11.62½	p	11.67½	p
Parijs. . .	55⅜	g	55¾	p
Bordeaux.	55	g	—	g
d.° ½ m.	55⅜	g	—	g
Genua . .	45½	g	—	g
Livorno. .	38½	g	—	g
Napels . .	78½	g	—	g
Hamburg.	35 1/16	g	35 3/16	g
3 maanden.			**Zigt.**	
Madrid . .	241	g	—	g
Cadix. . .	243	g	—	g
Sevilië . .	240	g	—	g
Bilbao . .	240	g	—	g
Lissabon .	40⅜	g	—	g
Porto. . .	40½	g	—	g
Petersb. .	165	g	—	g
6 weken.			**Zigt**	
Weenen ..	92	g	—	g
Augsburg	99	g	—	g
Frankfort.	99¾	g	—	g

Rotterdam ⅛.

Beurstijdingen.

ROTTERDAM den 7 November.

			l. k.	h. k.	gebl. k.
Nederl....	Werk. Schuld 2½ pCt.		63 3/16		
"	dito dito 3	"	76	76⅝	76⅝
"	dito dito 4	"	97½	97¾	97¾
Spanje,..	Obl. 3 pCt. nu 1¾	"	31⅞		
"	Binnenl. a 6/m. 3	"	41½		
Portugal,	Obl. 1856/7/9. 3	"	42⅛		
Rusland,	bij *Stieglitz*.. 4	"	80¾		
"	Obl. Lond... 3	"	64¼		
"	bij Stiegl. 1854 5	"	89¾		
Pruissen,	Obl............5	"	101¼		
Oostenr.,	Obl. in Metal. 2½	"	28⅞		
"	dito dito 5	"	54 1/16		
"	dito Nat. Met. 5	"	58⅛	58¼	58 3/16
Venez.,..	Oblig. 3	"	27⅝	27 13/16	27 11/16
"	dito......... 1½	"	14 5/16	14⅜	14⅜
Mexiko,..	Oblig. 3	"	20⅞		
Griekenl.	........Coupons.		17/32		

De beurs was heden zoo voor binnen- als buitenl. fondsen zeer vast gestemd, van laatstgenoemden verdient inzonderheid de prijsverbetering van beide soorten Venezuela's vermelding.

Het Commité der Effectenhandelaren,
H. A. MARCELIS, Secretaris.

Laatste prijzen ten 3 ure: Rusland, Obl. 3 pc., 61⅞. Oostenrijk, Oude Metalliek 5 pc., 53 15/16, 54, 53 15/16; dito Nationale, 5 pc., 57 15/16, 58⅜, 57 15/16. Gren., 3¾ pc., 15 1/16. Grieks. Coup. *f* 17/32.

AMSTERDAM den 7 November.

			l. k.	h. k.	gebl. k.
Nederl....	Werk. Schuld 2½ pCt.		64	64⅛	64⅛
"	dito dito 3	"	76½		
"	dito dito 4	"	97½	97 9/16	97½
"	Amort-Synd...3½	"			
"	Handel-Maats. 4½	"	126½		
"	O. I. Leening 4	"	96½	96¾	96½
"	Leen. Holl. Sp.	"			
"	Rijn-Spoorw...4½	"			
"	Maats. v. Weld. 4	"			
België,...	Cert. *Rothsch.* 2½	"			
Frankrijk,	Certificaten....3	"			
Spanje, ..	Buitenlands...1¾	"	31 13/16	31⅞	31⅞
"	dito 3	"	43⅜		
"	Binn. a *f* 6000 3	"	41¼	41⅜	41 5/16
"	Amort. Schuld.........		10½		
"	Bew. v. Coup.........				
Portugal,	Oblig. ....3 pCt.		43⅜	43 9/16	43 9/16
"	dito 1856/57..3	"	42 1/16	42 3/16	42 1/16
"	dito Uitgest...				
Rusland,	Obl. *Hope en C.* 5	"	103⅝		
"	dito 1828/29..5	"	101⅝		
"	Cert. 1831/33..5	"	85½		
"	dito 1840......4	"	80 11/16	80 13/16	80 11/16
"	dito *Stieglitz*..4	"	80⅝	80 11/16	80 11/16
"	dito d.° Nieuwe 5	"	89½	89⅝	89 9/16
"	dito d.° 1855 N. 5	"	99½	99 9/16	
"	dito te Londen 5	"			
"	dito v. Assign. 6	"	61 9/16	61⅞	
"	Inschr. dito ...6	"			
Polen,....	Aand. 1835.........*f*				
"	Obligatien......4 pCt.		77 11/16	77¾	
Pruissen,	Oblig........... 4½	"	101⅜	101½	101½
"	Aand....... 3½	"			
Oostenr.,	Obl. *Goll en C.* 5	"			
"	dito dito 4	"			
"	dito Met. Oude 5	"	54	54½	54⅛
"	dito N. te Ams. 5	"	73½	73⅝	73½
"	dito Nat. Met. 5	"	57 15/16	58½	58
"	dito Metall.....2½	"	28 11/16	28 13/16	28¾
"	Wen. Ad. fl 250 4	"	265	265½	
Brazilië,	1824, £ 100, 5	"	99½		
Equador,	£ 100...........1	"	14 9/16	14⅞	
Venez.....	Obligatien......3	"	27⅜	27⅝	27⅜
"	Uitgestelde 1½	"	14 3/16	14⅜	
Grenada,	Obligatien......3¾	"	15⅛	15 3/16	
"	Uitgestelde				
Mexico,..	Obligatien......3	"	21	21⅛	21 1/16
Illinois,	7	"	79¾	79⅞	

Rusland, Cert. Adm. te Hamburg, 5 pc., 90½; dito Spoorw. Actien, volgef., 5 pc., 219¼, 219½. Weener Bank-Actien *f* 842, *f* 845, *f* 842; dito Aand., 1839, *f* 280. Nieuwe Russen 63⅞, 64.

Beleening 3 pc., Prolongatie 4 pc., Disconto 3 pc.

Binnenlandsche fondsen iets aangenamer bij vrij levendige affaire.

Van buitenlandsche waren Russen meer aangeboden, Oostenrijksche in den beginne willig, maar later door verkooporders flaauwer.

Naar Mexikanen en Venezuela's was vrij veel vraag.

Laatste prijzen ten 5 ure: Holland, 2½ pc., 64⅛. Spanje, 1¾ pc., 31 13/16 a ⅞; dito Binnenl. 3 pc., 41 1/16. Oostenrijk, Metall., 5 pc., 54 1/16; idem Nat., 5 pc., 58.

Handelsberigten.

ROTTERDAM den 7 November.

TABAK. Heden werd de verkoop bekend van 30 v. Maryland ex Admiral en van 25 v. dito ex Johannes.

MEEKRAP redelijk geveild; prijzen ferm; weinig gedaan.

GRANEN, ZADEN enz. Tarwe: jar. Zeeuws., Vlaams. en Overm. komt minder ter markt. Van N. wordt de aanvoer grooter. Puike kwaliteiten bragten volkomen vorige prijzen op; het overige ging slechts langzaam van de hand; goede en puike Jar. *f* 9.10, *f* 9.50; mindere *f* 8, *f* 9. De puikste Nieuwe *f* 8.90 a *f* 9.10; middelbare *f* 8.25, *f* 8.70; geringe *f* 6.75 a *f* 8; Poolsche en Roode prijshoudend; 158 ℔ Witb. Pools. *f* 310; 163, 164 ℔ Jar. Bovenl. Ris *f* 295, *f* 300; 162 ℔ dito *f* 290; 160 ℔ N. dito *f* 285; N. Roode Nassaud. per 2400 kil. netto *f* 285. Rogge: Overm., Zeeuws. en Vlaams. als voren *f* 6.25 a *f* 7.25; buitenl. prijshoudend; 156 ℔ Straalsund *f* 220; 156 ℔ N. Pruiss. *f* 220; 150, 152 ℔ jar. Belg. *f* 208, *f* 215; 150 ℔ Fransche *f* 200; 150 ℔ jar. Pruiss. Pommer *f* 195; 147, 149 ℔ jar. Pruiss. *f* 190, *f* 198; 152 ℔ N. Deensche *f* 200; 147 ℔ O. Amerik. *f* 185; 147 ℔ Coursche *f* 196. Gerst: Zeeuws., Vl. en Overm. 20 c. hooger, Winter *f* 5 a *f* 6.50; dito Zomer *f* 5 a *f* 6; voorts 128 ℔ O. Zweedsche *f* 160; 126 ℔ O. Deensche *f* 150. Haver. Zeeuws. en Inl. Korte *f* 3.50 a *f* 5; dito Lange *f* 2.50 a *f* 4. Boekweit: op 140 ℔ N. Noordbrab. *f* 176, *f* 178, *f* 180, *f* 181, *f* 182, *f* 185; Rijn *f* 180; Fransche *f* 165; jar. Holst. *f* 170. Erwten. Zeeuws. Groene *f* 8.75, *f* 10; groote dito *f* 9.75, *f* 13; Gelders. Graauwe en Capucijner *f* 11, *f* 16. Boonen. Zeeuws. en Walchersche Witte *f* 8, *f* 10.50; dito Bruine *f* 8.50, *f* 10.50; dito Paardenboonen *f* 6, *f* 7. Koolzaad: Zeeuws. in zakk. £ 52, 55; puik dito £ 56; dito gestort £ 57. Kanariezaad *f* 10.75, *f* 11.75.

VLAS met goeden handel tot onveranderde prijzen, zoowel gedurende de vorige week op het land als heden ter markt. De notering is 32 a 56 st.

SCHIEDAM den 7 November.

GRANEN. Verkocht: Rogge, 144 ℔ Pernau *f* 200 3/m.; 146 ℔ Coursche *f* 188 6/w. Gerst, 128 ℔ Libau *f* 190 6/w., *f* 191 3/m.; 130 ℔ N. Coursche *f* 192 cont., *f* 194 6/w.

MOUTWIJN per Ned. Vat zonder fust	*f* 13.75.
JENEVER, " " " " "	- 19.25.
Amst. proef, " " " " "	- 20.50.

alles zonder de belasting.

SPOELING, per Ketel	- 1.20

AMSTERDAM den 7 November.

SUIKER. Ruwe. De prijzen zijn onveranderd.

TABAK. Heden zijn uit de eerste hand afgedaan 82 v. Maryland per Arnold Böninger.

VETWAREN. Traan. Zuidzee- *f* 33½; Robben- *f* 36; Astrakan *f* 31; Oost-Indische *f* 31; Bruine Lever- *f* 42 a *f* 43, bl. *f* 52 a *f* 56; Rondvisch per 50 Ned. ℔ *f* 14; Ansjovis 1859r *f* 7¾, 1858r *f* 8½.

STERKE DRANKEN. Heden bij inschrijving afgedaan 53/2 legg. Brandy en 36/2 legg. Rum, per Oost-India Packet, van Soerabaija.

GRANEN. Tarwe stil; 130 ℔ jar. bonte Pools. *f* 293; 132 jar. Roode Zweeds. *f* 293; 156 ℔ N. Bovenl. *f* 262. Rogge iets hooger met goeden handel: 128 ℔ N. Pruiss. *f* 212; 120 ℔ O. Arch. *f* 180; 119 ℔ Petersb. *f* 179; 125 ℔ Pruiss. *f* 198 aan de Zaan; 123 ℔ Deensche *f* 188; 118 ℔ Petersb. *f* 176; 117 ℔ Arch. *f* 175 van boord; 119 ℔ verbr. Odessa *f* 162; 125 ℔ Galatz *f* 200, 120 ℔ Petersb. *f* 180. Gerst hooger: 113 ℔ O. Deens. *f* 198; 105 ℔ fijne dito *f* 165. Haver als voren: 100 a 105 ℔ dikke *f* 4.60, *f* 5. Boekweit onveranderd: 119, 120 ℔ Amersf. *f* 200, *f* 203; 117 ℔ Gordijker *f* 194.

ZADEN enz. Koolzaad onveranderd; op 9 v. Olie te leveren in April e. k. £ 61½; Nov. £ 57½. Lijnzaad prijshoudend: 115 ℔ Koningsberger *f* 285; 111, 112 ℔ Odessa *f* 282½; 110, 111 ℔ Calcutta *f* 302½. Raapolie flaauw: op 6/w. *f* 35; vlieg. *f* 33¾; 1 Dec. *f* 33¾; 1 Mei *f* 35½. Lijnolie slap: op 6/w. *f* 30¼; Vlieg. *f* 29; 1 Dec. *f* 29; 1 Maart en April *f* 29¾; 1 Mei *f* 30. Hennepolie op 6/w. *f* 37½. Raapkoeken per 1040 st. *f* 56 a *f* 60. Lijnkoeken per 104 st. *f* 9 a *f* 11.

De marktnotering was heden als volgt:

HOOI. Langstr. *f* 14½ a 16½	STROO. Rogge *f* 11½ a 12	
Kamper-Eilands.. " 13½ " 16	Tarwe....... " 11 " 11½	
Koe............ " 10 " 13½		

VEE. Runderen 1ste kwal. *f* 170 a *f* 210, 2de kwal. *f* 160 a *f* 190, 3de kwal. *f* 150 a *f* 170, Melk- en Kalf-Koeijen *f* 100 a *f* 170, Schapen *f* 20 a *f* 26, Varkens 42 a 46 cts. per Ned. ℔.

ANTWERPEN den 5 November.

KOFFIJ blijft gevraagd en er gaat dagelijks voor consumtie veel om. — GRANEN stil. De prijzen zijn onveranderd en er gaat zeer weinig om. — RIJST. Men meldt ons den verkoop van 650 b. gepelde Bassein.

HAVRE den 3 November.

KATOEN gevraagd met vaste prijzen; omzet 2300 bal. disp. — KOFFIJ. 149 kil. Haïti bedongen fr. 68, en 550 b. Java fr. 134. — SUIKER flaauw. Omzet 2250 balen Fernambucq n.° 12 tot fr. 27¼. — Van HUIDEN zijn verkocht 2000 st. gez. Fernambucq op levering tot fr. 72½ en 2566 st. gez. Monte-Video Paardenvellen tot fr. 14. — POTASCH. Omzet 25 v. 1a Amerik. tot fr. 40¼, en 50 v. PAARLASCH tot fr. 41½. — WOL vast. Omzet 57 balen B.-A. tot fr. 1.25 a 2.45, en 96 b. Peru tot fr. 1.90.

Den 4 November.

KATOEN zeer vast en geanimeerd. Omzet 2500 b. disp. Op levering is de markt stiller. — Van KOFFIJ zijn verkocht 50 b. Java tot fr. 135 en 200 Rio tot geh. prijs. — SUIKER. Men meldt ons den verkoop van 150 v. Antilles tot fr. 58½. — HUIDEN. 273 st. gedr. B.-A. bedongen fr. 162½. — POTASCH. 10 v. Amerik. bedongen fr. 40¼; 25 v. 2a fr. 37 en 25 v. Paarlasch fr. 51½. — WALVISCHTRAAN. 43/m. kil. zijn op levering gedaan tot fr. 27.

HAMBURG den 5 November.

GRANEN. De markt is zeer vast maar zeer stil. — RAAPOLIE 23½ a 24⅛ c. — ZINK stil. — KOFFIJ stil. Omzet 2000 b., waaronder 1200 b. Brasiel tot 6⅛ a 6½.

RIO-JANEIRO den 8 October.

KOFFIJ. In September ging zeer veel om in dit artikel. In de helft der maand hebben de houders echter 200 a 250 reis toegegeven en good first bedong $ 5.800 rs., maar op die prijzen was zoo veel kooplust dat men spoedig den vorigen weder betaalde, terwijl de koers tot 25¼ d. en de vrachten 10/ rezen. Omzet sedert 7 September voor Amerika 102,650 b., voor het Kanaal 91,070 b., voor de Middel. Zee 32,500 b., voor de Kaap de Goede Hoop 3,800 b., totaal 230,020 b. Onze voorraad bedraagt 120/m. b. en de kwaliteit is zeer goed. De aanvoeren zijn met het gunstige weder vrij geregeld en men verwacht spoedig eene daling der prijzen, vooral ook omdat de berigten van Europa ongunstig blijven. Men noteert: superior 6300 a 6500 rs. good first 6100 a 6200 rs., regular 5700 a 5800 rs., ordinary 5200 a 5500 rs. — KOERS 25⅛ a 25¼. — VRACHTEN. Naar het Kanaal moet men 30/ en naar de Midd. Zee 35/ betalen.

BUENOS-AYRES den 27 September.

HUIDEN. De markt is vrij vast met veel omgang. Koe- vonden nemers tot r. 60, waartoe ca. 61/m. stuks werden afgedaan, terwijl de voorraad vrij groot is. Ossenschaarsch, 62 a 64 r. Paardenvellen waren gevraagd tot $ 34 a 38; 4/m. stuks gez. bedongen 21 a 20 r. Uitvoer naar Engeland in deze maand 12,220 gez. en 42,240 gedr. — WOL. 2500 arr. oude vonden nemers tot r. 52 en 2000 dito prima tot r. 77. In nieuwe ging nog niets om. — TALK 20 a 21 r. — SCHAPENVELLEN met levendiger vraag. 1a $ 120 a 130; mindere soorten $ 65 a 75. — VRACHTEN. Naar Engeland 25/ en 40/ voor gez. en gedr. Huiden. — KOERS. Op Engeland 69/6.

FERNAMBUCQ den 15 October.

HUIDEN. De markt is niet zeer vast. Voor Amerika werd het een en ander gedaan tot 270 a 280 rs. — KATOEN lager, 1a $ 9.000, regular $ 8.800, Paraiba $ 8.850 a 8.950. — SUIKER. Oude Moscovados bedongen $ 2.100 a 2.500. Tegen het einde der volgende maand verwacht men goede drooge soorten van de nieuwe oogst. — VRACHTEN verlaten; naar het Kanaal 20/ voor Suiker. Men wil zelfs Suiker voor ballast vrachtvrij overvoeren. Katoen ⅜ a 5/16. — KOERS op Londen 24⅝ a 25 c.

BAHIA den 12 October.

SUIKER. De uitvoer gedurende dit saizoen bedraagt 45863 tons. Er ging slechts voor consumtie het een en ander om tot $ 2.550 a $ 2.650 voor bruine en $ 3.100 a $ 3.200 voor witte. Men schat den oogst niet groot en er wordt ook nog niet aangevoerd. — KOFFIJ $ 4.900 a $ 5. — CACAO $ 4.200 a $ 4.400. Uitvoer 7390 b. tegen ca. 10/m. in A° P°. — TABAK hooger. 1a $ 5.700, 2a $ 4.700. — HUIDEN 250 a 300 rs. nominaal. Uitvoer 115420 stuks. — VRACHTEN zeer flaauw naar het Kanaal, 27/6 voor Tabak werd besteed. — KOERS op Londen 25 a 25½.

BOMBAY den 12 October.

KATOEN. Suratte Broach 143 a 144; Dhollerah rs. 140 a 141; Oomrawattee rs. 136; Comptah rs. 130. — CURCUMA rs. 24. — HENNEP wordt weinig aangevoerd en genoteerd rs. 40. — KOFFIJ. Malabar blijft voortdurend ontbreken. — WAS. Men vraagt rs. 16. — OLIEZADEN rs. 4.12. — KOOLZAAD rs. 5.2 a 5.4 naar kwaliteit. — COCOSOLIE onveranderd. — WOL rs. 140 met weinig aanvoer. — PEPER rs. 90 a 92. — SALPETER rs. 12. — SESAMEZAAD. Men noteert disp. rs. 25. Onze voorraad is wel een weinig klein en op levering vraagt men rs. 24 a 24½, maar alleen de inboorlingen koopen op speculatie. — VRACHTEN verlaten; Londen 17/6 a 20/. — KOERS 2/1 3/16 a 2/1⅜.

Scheepstijdingen.

Brouwersh.
6 nov. De *Stad Dordr.* (st), gisteren vertrokken, is 's avonds op de reede teruggekomen.
7 nov. Niets gepasseerd.
(6 W—WZW; 7 WZW)

Hellevoet. *Aang.*
6 nov. *Kleinkinderen*, Addeman, Villanova
Patras (st.), Londen
Balmoral (st.), Cardiff
7 *Ocean Queen* (st.), Hull
Seahorse (st.), dito
Earl of Auckland (st.), Londen
Norfolk (st.), Goole
Rotterdam (st), Marseille
Osprey (st.), Liverpool
Vertrokken.
7 *Fijenoord* (st.), Londen
6 De *Louise*, n. Grangem., ligt in het Kanaal.
De *Alert* (st), na gisteren avond buiten de reede en heden morgen onder de Goereehaven geankerd te zijn geweest, is heden van daar naar zee gestoomd.
Zeilklaar.
Fortuna, de Ligny, Padang
Jantina Kobina, de Jonge, Venetië
Orion, Huges, Garston
Broedertrouw, de Bey, Stettin
(6 W.—Z.W.; 7 Z.W.)

Brielle *Aangek.*
6 nov. *Leo* (st.), Londen
7 *Batavier* (st.), dito
De *Prins v. Oranje* (st.), ligt op de reede.
(6 W—WZW; 7 WZW)

Maassluis (W. Z. W.)
6—7 nov. Niets gepasseerd.

Texel *Aangek.*
5 nov. *Henriette Geertr.*, de Boer, Batavia
Rosetta, Scott, Shields
Vertrokken.
5 *Lion* (st.), Londen
Herthina, Pettersson, Sunderland
6 *Smyrna* (st.), Londen (uit zee terug)
Aurora (st.), dito
Graaf v. Rechteren (st.), Hull

Vlie *Vertrokken*
4 nov. *Willem*, Kröger, Hamburg

Zoltkamp *Aang.*
4 nov. *Gesina*, Bartels, Newcastle
Vertrokken.
4 *Afiena*, Pluim, Londen
Harmanna Hendrika, Pluktje, Newcastle
Jacobus Begeman, Reijer, Sunderland

Zierikzee *Aang.*
5 nov. *Alma*, Bowbyes, Newcastle

Veere *Binnengel.*
3 nov. *Edward*, Noble, Londen n. Antwerpen (als bijlegger)

Vlissingen *Aangek.*
5 nov. *Océan*, Cassiers, Buenos-Ayres
Mary Ogden, Loveland, New-York
Amica Manu, Peper, Londen
Sardinian, Chalmers, Archangel

—o—

Sydney *Aangek.*
5 sept. *Madura*, Schagen v. Leeuwen, Amst.

Mauritius *Vertr.*
15 sept. *Gabalva*, Robinson, Amsterdam
20 *Vier Gebroed.*, Bunk, (v. Java) Amsterd.
3 oct. 3 *Vrienden*, Nolting, (v. dito) dito
(beiden na volbr. reparatie)

Buenos-Ayres *Aang.*
3 sept. *Willem Jacobus*, Visman, Amst.
19 *Presto*, Cremer, Philadelphia (vertr. 23 n. Rosario)
21 *Alida*, Valk, Londen
Vertrokken.
31 aug. *Marytje Honig*, v. Wijk, Engeland
21 sept. *Hazard*, Ketelaar, di
24 *Vrije Handel*, Lupkes, Rosario

Rio-Grande *Uitgekl.*
29 sept. *Familietrouw*, Scholtens, Falmouth
In lading.
Twee Kornelissen, Potjer, Hamburg

Rio-Janeiro *Uitgekl.*
21 sept. *Grijpskerk*, Zomerdijk, Kanaal
25 *Cornelia Alida*, Zwanenburg, Gibraltar
Aangekomen.
16 sept. *Clara Wilhelmina*, Zuiderduin, Monte-Vid.

Fernambuck *Vertr.*
18 sept. *Gezusters*, Visser, Delaware

Triest *Vertr.*
31 oct. *Sif*, Berner, Rott.

Napels *Aangek.*
24 oct. *Philadelphie*, Winters, Amst.

Genua *Vertr.*
30 oct. *Herstelling*, Duiven, Londen
Wilhelmina & Henriette, de Boer, Cadix

Faro *Aangek.*
15 oct. *Kurkhandel*, den Breems, Gibraltar

Bordeaux *Vertr.*
5 nov. *Ondine* (s). Amst.

Liverpool *Vertr.*
3 nov. *Arendina*, Smit, Hamburg
4 *Capella*, Lange, Batavia
Uitgeklaard.
4 *Tyne*, Cobden, Dordt

Cardiff *Aangek.*
3 nov. *Grietje de Groot*, Mulder, Cork

Bristol *Vertr.*
4 nov. *Hillechina Scholtens*, Scholtens, Antwerpen

Exmouth *Binnengel.*
4 nov. *Jonge Gerrit*, Hazewinkel, Jersey n. Charlestown

Deal *Binnengel.*
4 nov. *Ocean Ranger*, Bombay n. Rott.
5 *Christine*, Lund, Rott. n. Valparaiso
Cornelis, Fokkes, Londen n. Genua (de laatste uit het Kanaal teruggestormd.)

Margate *Ter reede binnengel.*
4 nov. *de Hoop*, Treus, Rott. n. Lissabon

Londen *Aangek.*
5 nov. *Perseverance*, Nazeby, Medemblik

Gravesend *Aang.*
4 nov. *Tamar*, Ross, Rott.
Vertrokken.
5 *Heerenveen*, Prins, Fernambuck

Hull *Vertr.*
4 nov. *Marie*, Klein, Malaga

Sunderland *Aang.*
3 nov. *Klaartje*, de Ruiter, Rotterdam
John & Mary, Hedley, Nieuwe Diep
Vertrokken.
3 *Alma*, Moore, Amsterdam

Shields *Aangek.*
3 nov. *Antonius*, de Vries, Groningen
Battruida, Scholtens, Amsterdam
4 *Vertrouwen*, Dekker, Zwolle
Abba, Jerne, Rotterdam
Nelly, Cox, dito
Enyo, Bedlington, Middelburg
Mornington, Fraser, Nieuwe Diep

Glasgow *Aang.*
3 nov. *Zeemeeuw*, Bontekoe, Alexandria (E.)

Dundee *Aangek.*
3 nov. *Verwachting*, Gnodde, Harlingen
Tijd, Steeksma, dito

Aberdeen *Aang.*
3 nov. *Margaret & Elisa*, Sanson, Rott.

Leith *Aangek.*
3 nov. *Margaretha*, de Jonge, Ibraïla

Altona *Aangekomen*
4 nov. *Fortuna*, Stamerjohann, Amst.

Swinemunde *Aang.*
3 nov. *Concordia*, Marquard, Amsterdam
Maria, Köpcke, dito
4 *Willem I* (st.), Amst.
Vertrokken.
3 *Emilie*, Fritz, Holland

Pillau *Aangek.*
3 nov. *Amelia*, Lindtner, Schiedam

Bolderaa *Aangek.*
29 oct. *Orion*, Duit, St. Pet.
Vertrokken.
29 *Christine*, Köhler, de Maas
Hendrika Margaretha, Korte, Elseneur
Jacobus, v. Duyn, dito
Jacoba Alida, v. d. Laan. Holland
Wiea Gezina, Bossinga, dito
Wendelina, Mulder, dito
Aurora, Vaalman, Pernau

Gothenburg *Aangek.*
3 nov. *Antje Jansen*, Stomp, Newcastle

Randers *Vertr.*
23 oct. *Aafkea*, Fehr, Holland

Elseneur *Aangek.*
3 nov. *Antje*, Nieveen, Riga n. Schiedam
Jonge Bernard, Schaap, Dantzig n. Harlingen
Margaretha, de Groot, Riga n. de Maas
Hunsingo, Oostema, dito n. Bremen

—o—

Rotterdam 7 nov. Volgens particulier berigt, had het schip *Vier Gebroeders*, k. Bunk, 20 sept. van Mauritius vertrokken, aan boord de equipage van het Ned. schip *Java's Welvaren*, hetwelk als afbraak is moeten verkocht worden.

Egmond aan Zee 5 nov. Heden namiddag is tusschen Egmond en Kamperduin gestrand het Ned. kofschip *Gezina*, k. Schortinghuis, v. Amsterd. n. Rouaan, geladen met olie. De bemanning, uit 4 personen bestaande, is door de reddingsboot gered.

Nieuwe Diep 6 nov. Bij Texel is de standaard gevonden van de Engelsche brik, in de Gronden aldaar verbrijzeld, benevens het lijk van een persoon der bemanning. Langs het geheele Texelsche strand spoelen steenkolen op.

Vlissingen 5 nov. Heden is alhier met gebroken roerpen en verlies van kluiverboom binnengeloopen het te Schiedam te huis behoorend barkschip *H. Liduina*, kapt. van Brink, van Newcastle n. Shanghai bestemd. — Het Ned. schip *Zeven Sterren*, kapt. Hulsinga, van Amsterdam naar Triest, is alhier als bijlegger binnengeloopen. — Nog zijn als bijleggers alhier ter reede gekomen de Belgische schoenerkof *Eclipse*, kapit. de Fraije, van Ostende naar Liverpool, en het Pruissisch barkschip *Galathea*, kapit. Busch, van Archangel naar Cardiff. 77 dagen reis, wegens gebrek aan water en proviand: is in het dok gehaald. — De Engelsche schooner *Rover*, kapitein Wright, van Antwerpen n. Brugge, dingsdag ochtend van de reede van Vlissingen naar zee vertrokken zijnde, heeft voor Ostende een anker en ketting alsmede eene boot verloren, en was genoodzaakt alhier terug te loopen. — De Belgische sloep *Rapide*, kapit. Fourny, van Ostende n. Yarmouth, is laatstl. donderdag met schade alhier binnengeloopen. Volgens verklaring des kapiteins, is de zee als bezaaid met wrakken en masten. — Volgens rapport van schipper Vleugels, voerende den Nederlandsch-Vlissingschen loodskotter n.° 6, heeft hij gedurende het stormachtige weder van den 26 oct. jl. eene boot met drie manschappen in zee opgevischt, zijnde ongeveer acht mijlen van land. Gemelde personen waren naauwelijks gered toen de boot, waarin zij zich bevonden hadden, door de holle zee werd omvergeslagen; zij behoorden tot eene Fransche vischsloep en werden later te Duinkerken aan wal gezet.

Margate 4 nov. De Eng. schoener *Vansittart*, kapit. Perriam, van Antwerpen n. Runcorn, is den 1 dezer in de Noordzee lek geworden en gezonken, doch het volk gered en alhier aangebragt.

La Flotte 2 nov. De te Veendam te huis behoorende kof *Geerdina*, kapt. Doewes, van Engeland in ballast naar Baijonne bestemd, was gisteren morgen ten gevolge van slecht weder verpligt om 3 a 4 mijlen ten zuiden van Côte du Bois te ankeren, doch had het ongeluk dat de kettingen braken en dreef dientengevolge bij Pas des Boeufs op strand. Men hoopt het schip weder af te brengen en is daarmede sedert dezen morgen bezig.

Helsingfors 3 nov. De Nederl. schepen *Wiebe Jacobs*, kap. Visser, en *Rimada Romina*, kapt. Wijbes, beiden van St. Petersburg komende, zijn op Sommaroe gestrand.

Mandal 29 oct. Het schip *Anne Margrethe*, kap. Jensen, v. Malmoe n. Amst. met gerst, is heden te Kleven binnengeloopen, hebbende schade bekomen; moet lossen.

Fernambuck 15 oct. Van de £ 16000 specie, op zijde van het stoomschip *Tyne* gezonken (zie ons N.° van 9—10 oct.), is niets geborgen.

Bahia 12 oct. Het barkschip *Baron Forstner van Dambenoy*, kapit. N. Kruymel, van Amsterdam n. Batavia, is 30 sept. alhier binnengeloopen, doch heeft 9 oct. de reis voortgezet.

Port Louis (Mauritius) 10 oct. Heden is alhier binnengeloopen, om een lek te stoppen, het Ned. schip *Alida Maria*, k. de Vries, v. Batavia n. Amsterdam.

—o—

Gepraaid:
....., op 22° 5' WL., *Alcor*, F. J. van Oppen, van Rotterdam, l. v. Lissabon, naar Batavia; alles wel aan boord.

—o—

Aangek. Passagiers.
Te **Nieuwe Diep,** van Batavia, per *Henriette Geertruida*, kapit. de Boer: de heeren B. M. Crevecoeur, A. Hoek, P. Roodzant en C. van Cattenburch.

—o—

Rivierberigt.

Rotterdam. Hoog water 8 nov.: 1ste getijde 1 ure 48 min.; 2de get. 2 ure 12 min.

Arnhem. Waterhoogte 5 nov. 1.20 el.

Keulen. Rijnhoogte 5 nov. 11 v. 3 d. en 6 nov. 13 v. 6 d. Rijnl.

Advertentien.

Heden overleed, zeer onverwacht, tot droefheid van mij, mijne Kinderen en Behuwdkinderen, mijne hartelijk geliefde Dochter, CATHARINA MARGARETHA.

Hillegersberg M. SCHEFFER,
4 *November* 1859. Wed. H. M. VAN DEN HOVE.

Eenige kennisgeving.

Heden overleed, na een langdurig lijden, in den ouderdom van 35 jaren en 8 maanden, na eene genoegelijke echtvereeniging van ruim 14 jaren, Vrouwe WILLEMINA DRIENDIJK, geliefde Echtgenoote van J. VAN DER VLIET.

Zierikzee 2 *November* 1859.

Heusden den 4 *November* 1859.

Heden overleed alhier, in den ouderdom van bijna tachtig jaren, Vrouwe SIBYLLA SUSANNA ARRENBERG, Weduwe van den Heer JAN DIEDERIK VAN DRONGELEN.

Eenige kennisgeving.

M. le Pasteur RÉVILLE déclare qu'il ne peut et ne doit tenir aucun compte de la **LETTRE ANONYME** du 5 de ce mois.

Het BESTUUR der **Vereeniging tot Wering der Bedelarij van Kinderen** te *Rotterdam* heeft bepaald, dat de **JAARLIJKSCHE**

Algemeene Vergadering

van de LEDEN der Vereeniging zal gehouden worden op WOENSDAG 23 NOVEMBER 1859, des namiddags ten *twee* ure, in het **Notarishuis** aan de Gelderschekade.

LEDEN zijn zij, die vijf Gulden of meer in het jaar bijdragen.

H. VAN RIJCKEVORSEL, *Voorzitter.*
C. M. VAN DER LEEUW, *Secretaris.*

Eerste Leesvergadering

van de Rotterdamsche Afdeeling der **Hollandsche Maatschappij van Fraaije Kunsten en Wetenschappen**, op Dingsdag 15 November 1859, des avonds ten zeven ure, in het Locaal in de Bierstraat.

Sprekers de Heeren Mr. **C. W. OPZOOMER** van Utrecht, en Dr. **G. A. SCHNEITHER**.

Namens het Bestuur.
H. C. VERNIERS VAN DER LOEFF.
Secretaris.

DIRECTEUREN van het **Bataafsch Genootschap der Proefondervindelijke Wijsbegeerte** alhier geven kennis dat de

Natuurkundige Lezingen

zullen **geopend** worden op VRIJDAG den 18den NOVEMBER, des avonds ten *acht* ure, en **wekelijks** worden **voortgezet**. Wie tot de Lezingen alsnog wenscht toegelaten te worden wordt verzocht zich daartoe te vervoegen aan het Lokaal des Genootschaps boven de Beurs.

Rotterdam D. F. VAN DER PANT,
8 *November* 1859. *Eerste Secretaris.*

LECTURES
ON ENGLISH LITERATURE.

Mr. C. H. GUNN'S first Lecture will be given in the Assembly room, **Bierstraat**, on Thursday Evening, Nov. 10, commencing at 8 o'clock.
Subject: Sir EDWARD BULWER LYTTON.

Mr. H. J. BURGER,

Advocaat,

IS VERHUISD

van de HOOFDSTEEG naar de ***Hoogstraat,* wijk 5, nommer 384.**

Het KANTOOR van den

Notaris VAN DAM

is **voorloopig gevestigd** op de ***NIEUWE HAVEN,*** bij de Paauwensteeg, wijk 12, n.º 220.

Bij Vonnis van de Arrondissements-Regtbank te Rotterdam, dato 4 November jl., is **IZAK SAMUEL VAN VRIESLAND**, *Koopman en Winkelier*, wonende aan de Hoogstraat, wijk 7, n.º 59, te Rotterdam, verklaard in staat van **Faillissement**, ingegaan den 3den dezer Maand, en is tot Regter-Commissaris in dit Faillissement benoemd de Edel Achtbare Heer Mr. *G. MEES* en tot Curator Mr. *J. H. L. VAN BUREN.*

Rotterdam De Curator voornoemd,
8 *November* 1859. J. H. L. VAN BUREN.
Advocaat.

De toenemende klagten over het

INLEGGEN van SNUIT,

in het **Vlas**, dat niet anders dan nadeelig op de Markt moet terugwerken, geeft de Ondergeteekenden aanleiding de aandacht van de Vlasbouwers hierop te vestigen. — en daar het niet alleen van groot belang is voor den Landbouw om het gebruik van het Hollandsche Vlas zoo veel mogelijk te bevorderen, maar ook om de goede trouw in den Handel te bewaren, vertrouwen de Ondergeteekenden op de welwillende medewerking van alle Vlasbouwers om het genoemde kwaad tegen te gaan, — terwijl zij besloten hebben **geen Vlas dat met Snuit vermengd is**, te ontvangen, en de Namen dergenen die zulks zouden willen leveren, onderling bekend te maken.

Rotterdam 7 November 1859.

COLLINGS & MAINGAY.
CRUYS, VAN CASTEEL & KNIGHT.
DEKKER & VRIESENDORP.
VAN DULKEN, VAN DORP & Co.
T. VAN EGMONT & ZOONEN.
A. ELLERMAN.
GEBR.s VAN HAANSBERGEN.
HAVELAAR & TAYLOR.
VAN DER HORST VAN LIL & Co.
P. J. LUCARDIE & Co.
JOHN MEADLEY & Co.
MEES & MOENS.
C. E. MOLL & Co.
E. & S. & C. St. MARTIN & Co.
ROB.t TWISS & ZONEN.
JAN VAN WAGENINGE & ZOON.

VOEDSEL VOOR HERSTELLENDEN.

Om het Herstel te bevorderen, zwakke Kinderen kracht te geven en volwassenen met zwakke Borst of Maag te versterken, bevelen de Doctoren ALIBERT, BROUSSAIS, BLACHE, BARON, ZADELOT, MOREAU, FOUQUIER en anderen bepaald aan de **RACAHOUT** van DELANGRENIER, het eenigst vreemd Voedingsmiddel dat door de *Académie de Medecine*, een autoriteit die zeker de beste waarborg is en vol vertrouwen verdient, goedgekeurd is. Men zij tegen veelvuldig beproefde namaaksels, op zijne hoede.

Entrepôt: Rue Richelieu, 26 te Parijs. Depôt te Amsterdam bij de Wed. TENBACK, Vijzelstraat; te Rotterdam bij den Heer VAN SANTEN KOLFF.

SCREW STEAM SHIPPING COMPANY
(INCORPORATED BY ROYAL CHARTER)
Wekelijksche Dienst
TUSSCHEN

ROTTERDAM EN LONDEN,
voor Goederen en Vee.

Het Engelsch Schroefstoomschip **EARL OF AUCKLAND**, Kapitein **William W. Appleton**, vertrekt WOENSDAG 9 NOVEMBER, des morgens vroeg.

Adres bij de Agenten GEORGE LEVINGSTON en J. A. HOUWENS, te Rotterdam, en W. H. CAREY & SON, 34 Mark Lane, Londen.

NEDERLANDSCHE STOOMBOOT-REEDERIJ.

AFVAART *BOOMPJES.*

Door den verbeterden Waterstand is de **DIENST**, van af **Maandag den 31 October 1859**, voorloopig als volgt vastgesteld:

Dagelijks, met uitzondering van Donderdag, van ROTTERDAM langs NIJMEGEN naar MANNHEIM en tusschen gelegen Plaatsen, des morgens ten **8** ure.

Dagelijks, met uitzondering van Donderdag, van NIJMEGEN naar ROTTERDAM, des morgens ten **7** ure.

De Stoombooten dezer Reederij hebben op het Dek **Glas-Paviljoen** en ieder **twee Slaapkamertjes**, welke voor éene Reis *af te huren* zijn.

		G. K.	V. K.
VRACHT: Van ROTTERDAM	naar NIJMEGEN	*f* 1.80.	*f* 1.10.
„ „	„ KEULEN	*f* 3.75.	*f* 2.35.
„ „	„ MANNHEIM	*f* 9.35.	*f* 5.85.

Nadere informatien zijn te bekomen bij de **Nederlandsche Stoomboot-Reederij** te Rotterdam.

SAVONULE LE BEL,

uit zuivere Copaïva zamengesteld, en goedgekeurd door de Med. Faculteit te Parijs, als de voortreffelijkste van alle Capsules of Inspuitingen, om in weinig dagen de meest ingewortelde ziekten te genezen.

Prijs 4 Francs het Doosje.

De Hemorrhoïdes

(Aambeijen) worden verzacht en genezen zonder gevaar van schadelijke terugwerking door het zamengestelde Scordium-Poeder. Prijs 3 Francs het Doosje. — Algemeen Depôt: 68, rue de Saintonge te Parijs.

Depôthouders voor de Nederlanden: te Amsterdam, de Heeren RUYS & WEISENBRUCH, Apothekers; te Rotterdam, de Heer ULRICH, Apotheker; te 's Gravenhage, de Heer J. C. F. L. SNABILIÉ, Apotheker; te Haarlem, de Heer J. J. SCHREUDER, Apotheker.

HERBESTEDING

bij enkele Inschrijving, van de LEVERANTIE en het Vijfjarig ONDERHOUD der **ZEILEN enz.** benoodigd voor den

WATERMOLEN DES VOOROFSCHENPOLDERS.

De Condition liggen van af Heden tot den dag der Besteding, 16 November e. k., ter lezing in het Raadhuis van Noord-Waddinxveen, terwijl eene bus, tot ontvangst der op Zegel geschrevene Inschrijvingsbilletten tot den 15 dezer geplaatst is bij den Voorzitter van het Bestuur des Polders voornoemd.

Waddinxveen A. VAN OOSTEN.
7 November 1859.

RHUMES

Borst- en Keelaandoeningen.

50 Geneesheeren aan de Hospitalen van Parijs, Voorzitters en Leden van de *Académie de Medecine*, hebben de voldoende uitwerking van den **SIROOP** en **PATE DE NAFÉ** van DELANGRENIER en hare voortreffelijkheid boven alle andere Borstmiddelen bevestigd.

Depôt: Rue Richelieu, 26, te Parijs; te Amsterdam bij Mme. TENBACK, Vijzelstraat, en te Rotterdam bij den Heer VAN SANTEN KOLFF, Apotheker.

De Makelaars F. N. & W. H. MONTAUBAN VAN SWIJNDREGT, te Rotterdam, zullen, als last hebbende van hunne Meesters, op den **15** November 1859, des middags ten 12 ure, in de Zaal op de Scheepmakershaven, wijk 1, n.º 199, publiek Verkoopen:

G	**59**	Bonden	***Venetiaansche***
P C	**96**	„	*dito*
S C	**93**	„	*dito*
S	**18**	„	*dito*
T	**77**	„	*dito*
G	**5**	„ gehekeld	*dito*
C C	**22**	„ dito	*dito*
C A	**2**	„	***Ancona***
C A A	**15**	„	*dito*

HENNEP

en **2** Balen ***Napels*** **VLAS.**

En zulks bij Kavelingen zoo als nader bij Notitie zal worden aangewezen.

De Notaris *JAN LEENDERT LOS*, gevestigd te Klaaswaal, is voornemens op Woensdagen den 23 November 1859 en den 30 November daaraanvolgende bij Afslag en Toewijzing, beide dagen 's voormiddags 11 ure, ten Herberge van *Johannes van Dis*, te Klaaswaal, in het openbaar te Verkoopen:

1.º Eene kapitale **BOUWWONING**, benevens vijf en zestig Bunders 04 Roeden 92 Ellen **ERF, WERF, TUIN, BOOMGAARD, BOUW- en WEILANDEN**, aan en bij elkander gelegen in den polder Klein Cromstrijen, gemeente Klaaswaal, belendende aan Landen van den Heer *P. den Hartigh* en anderen, Kadaster sectie letter B, n.s 24, 35 tot en met 52 en 55.

2.º Elf Bunders 31 Roeden 20 Ellen **WEILAND**, in 4 Perceelen, gelegen in Sint Anthoniepolder, gemeente Maasdam, belend aan Landen van den Heer *J. van der Linden* en anderen, Kadaster sectie letter C, n.s 365, 394, 395, 472, 473, 487 en 488.

3.º Drie en dertig Bunders 34 Roeden 60 Ellen **WEILAND**, in 7 Perceelen, gelegen in den polder het Oudeland van en te Strijen, belend aan Landen van den Heer *P. de Jongste* en anderen, Kadaster sectie letter D, n.s 60, 63, 64, 167, 200, 201, 268, 269, 270, 273 tot en met 276, 435 en 436.

Zijnde de Bouwwoning en Landen in Huur bij de Gebroeders *Niemantsverdriet*, te Klaaswaal, tot en over den jare 1868, om *f* 36 per Bunder 's jaars, terwijl de overige Perceelen meerendeels dadelijk zijn te aanvaarden. Alles breeder bij Billetten omschreven.

Informatien zijn te bekomen bij de Heeren P. MAASDAM *Gz.*, te Klaaswaal; J. VAN DER LINDEN *Hz.*, te Maasdam, en den Notaris LOS voornoemd.

Openbare Verhuring.

door den Notaris *VAN RIJSOORT*, gevestigd te Charlois, op Donderdag den 10den November 1859, des voormiddags ten 11 ure, ten Huize en Herberge van **W. van der Schee**, te Poortugaal, van:

Ruim 17 Bunders uitmuntende

BOUWLANDEN,

gelegen in den Polder *Albrandswaard*, het *Buitenkijveland*, de *Slobbergorzen* en den *Geneverpolder*, onder de gemeente Poortugaal.

Alles voor den tijd van negen jaren en in Perceelen als bij Biljetten omschreven.

Het PAND,

met **OPEN PLAATS** en **ERVE**, in de Mauritsstraat, wijk 13, n.º 363, te Rotterdam, Woensdag laatstleden door den Notaris *WENK*, in het Locaal voor Publieke Verkoopingen, aan de Gelderschekade aldaar, geveild, zal op **MORGEN** den 9 November 1858, des namiddags ten 5 ure, door voornoemden Notaris, ter zelfder plaatse, worden **Afgeslagen** en **Verkocht.**

Het HUIS en ERVE,

aan de Botersloot, wijk S, n.º 360, te Rotterdam, en den **BLOOTEN EIGENDOM** van het **HUIS** en **ERVE**, in de Peperstraat, wijk 5, n.º 46, aldaar, laatstl. Woensdag door de Notarissen *HOGERSDIJK en RIETSTAP*, in het Notarishuis aldaar, geveild, zullen op **MORGEN** den 9 November 1859, des namiddags ten 5 ure, door voornoemde Notarissen, ter zelfder plaatse, worden **Afgeslagen en Verkocht.** Zijnde het PAND aan de Kipstraat ***uit de Hand Verkocht.***

Openbare Vrijwillige
VERKOOPING.

De Notarissen *DALEN en LAMBERT*, residerende te Rotterdam, als last hebbende van hunne Principalen, zijn van meening om op Woensdag den 16 November 1859, des namiddags ten 5 ure, in het Locaal der Publieke Verkoopingen, aan de Gelderschekade te Rotterdam, in het openbaar te veilen en te verkoopen:

N.º 1. Een extra hecht, sterk, goed betimmerd, kapitaal **PAND** en **ERVE**, staande en gelegen aan de Gelderschekade en aan de noordzijde van de Wijnstraat te Rotterdam, bestaande in een **WOONHUIS**, aan de Gelderschekade, waarin vele ruime, net ingerigte VERTREKKEN, Behangen, Geplafonneerd en van Stookplaatsen met Marmeren Schoorsteenmantels voorzien, spatieuse ZAAL, Marmeren Gang, DIENSTBODEN- en PROVISIE-KAMERS, KEUKEN, KELDER, ZOLDERS en verdere OFFICES en COMMODITEITEN, welke tot eene Woning van den eersten rang behooren, zijnde alleraangenaamst gesitueerd en aan de voorzijde een vrolijk Uitzigt opleverende; voorts een **BOVENHUIS**, in de Wijnstraat, strekkende achter tot aan gemeld Woonhuis, bevattende mede onderscheidene KAMERS, groot en wel ingerigt, KEUKEN, KELDER, ZOLDER en verdere GEMAKKEN, en eindelijk een groot **PAKHUIS**, onder voormelde Huizen doorloopende van af de Gelderschekade tot in de Wijnstraat, aan beide zijden Uitgang hebbende en alzoo zeer gemakkelijk gelegen voor den opslag van Goederen, te water en per as, wijk 2, n.º 58, aan de Gelderschekade, en n.º 75 in de Wijnstraat, en bij het Kadaster bekend in sectie G, n.º 148.

Aangeslagen in de Grondbelasting over 1859 op *f* 230.53. Verhuurd: het Huis aan de Gelderschekade tot 1 Mei 1860 voor *f* 900.—, het Huis in de Wijnstraat tot als voren, voor *f* 400.— en het Pakhuis per half jaar tot 26 April 1860, voor *f* 500.— 's jaars, te zamen alzoo *f* 1800 's jaars.

N.º 2. Een extra hecht, sterk, wel betimmerd, goed ingerigt en allergunstigst gesitueerd **HUIS**, met **KANTOOR**, **PAKHUIS** en **ERVE**, het Huis verdeeld in onderscheidene KAMERS, de meesten Behangen, Geplafonneerd en van Stookplaatsen voorzien, alsmede eene fraaije ruime ZAAL; voorts DIENSTBODEN- en PROVISIEKAMERS, KEUKEN, KELDER, ZOLDER en verdere GEMAKKEN, staande en gelegen aan de noordzijde van de Wijnhaven, nabij de Gelderschekade en achter uitkomende in de Wijnstraat te Rotterdam, een fraai Uitzigt opleverende over de Wijnhaven, het Bolwerk en de Maas, wijk 2, n.º 187, en bij het Kadaster bekend in sectie G, n.º 171.

Aangeslagen in de Grondbelasting over 1859 op *f* 124.69. Verhuurd tot den 1 Mei 1860 voor *f* 1075 's jaars.

N.º 3. Een zeer hecht, sterk, wel doortimmerd, goed ingerigt en op een allergunstigst stand gesitueerd **WINKELHUIS**, met **ACHTERHUIS**, fraai **BOVENHUIS** en **ERVE**, staande en gelegen aan de oostzijde van de Leuvehaven te Rotterdam, wijk 1, n.º 220, bij het Kadaster bekend in sectie G, n.º 394.

Aangeslagen in de Grondbelasting over 1859 op *f* 92.22. Verhuurd: het Beneden- met Achterhuis tot 1 Mei 1860 voor *f* 360 en het Bovenhuis tot 1 Mei 1862 voor *f* 400 's jaars, te zamen alzoo voor *f* 760 's jaars.

N.º 4. Een extra hecht, sterk, goed en net betimmerd **HUIS**, met fraai en doelmatig ingerigt **BOVENHUIS** en **ERVE**, zeer geschikt voor *Winkelnering*, staande en gelegen aan de Noordblaak, op den oosthoek van de Nieuwstraat, te Rotterdam, wijk 4, n.º 138, bij het Kadaster bekend in sectie O, n.º 561.

Aangeslagen in de Grondbelasting over 1859 op *f* 100.30. Verhuurd tot 1 Mei 1860: het Benedenhuis voor *f* 333 en het Bovenhuis voor *f* 400 's jaars, dus te zamen *f* 733 's jaars.

En N.º 5. Een extra hecht, sterk, wel doortimmerd en zeer gunstig gesitueerd **WINKELHUIS**, met **BOVENHUIS** en **ERVE**, staande en gelegen in de kromte van den Open-Rijstuin te Rotterdam, wijk 11, n.º 76, bij het Kadaster bekend in sectie O, n.º 908.

Aangeslagen in de Grondbelasting over 1859 op *f* 51.51. Verhuurd tot 1 Mei 1860: het Benedenhuis voor *f* 4 's weeks en het Bovenhuis voor *f* 270 's jaars, te zamen alzoo voor *f* 478 per jaar.

Zullende zoodanig gedeelten der Kooppenningen op de voorschreven Onroerende Goederen gevestigd kunnen blijven als bij de Veil-Conditiën zal worden vermeld.

De te veilen Panden zullen kunnen worden bezigtigd twee dagen vóór en op den dag der veiling, van des voormiddags ten 11 tot des namiddags ten 2 ure, mits men voorzien zij van een Permissiebiljet, door één der voornoemde Notarissen afgegeven, te wier Kantore aan de Zuidblaak te Rotterdam, inmiddels nadere informatien zijn te bekomen.

Openbare Verkooping,

door den Notaris *VAN RIJSOORT*, gevestigd te Charlois, op Vrijdag den 11den November 1859, des voormiddags ten 10 ure, te Charlois, in den Zuidhoek, vóór het Huis geteekend nommer 309, van:

Eenen Netten en Zindelijken

INBOEDEL,

als: CHIFFONNIÈRE, SECRETAIRE, BUREAU, LADETAFEL, LEDEKANT, onderscheidene TAFELS en STOELEN, SPIEGELS en SCHILDERIJEN, BAROMETER, HANGKLOKKEN, Fraaije PENDULE met Speelwerk en Bloemvazen, BEDDEN met Toebehooren, Wollen en Katoenen DEKENS, VLOERKLEEDEN, KARPETTEN, LOOPERS en MATTEN, Linnen, Katoenen en Roode Damasten GLASGORDIJNEN, RAAMHORREN, MANGELKISTEN, KASTEN, KAGCHELS enz. Eene groote en aanzienlijke partij Wit, Gekleurd en Ruw AARDEWERK, GLAS-, KOPER-, TIN-, BLIK- en IJZERWERK, verderen INBOEDEL of andere ROERENDE GOEDEREN, en eindelijk verschillende GOUDEN en ZILVEREN WERKEN en DIAMANTEN.

Alles om **Contant Geld** en twee dagen te voren van 10 - 4 ure te bezigtigen.

Openbare Vrijwillige
VERKOOPING,

door de Notarissen *VAN DER HOEVEN en LORIÉ*, residerende te Rotterdam, als last hebbende van hunnen Principaal, op Woensdag 16 November 1859, 's namiddags 5 ure, in het Notarishuis aldaar, van:

N.º 1. Een **HUIS, TUIN** en **ERVE**, staande en gelegen aan het aangenaamste gedeelte van den Schiedamschen Singel te Rotterdam, wijk 15, n.º 632, Kadaster sectie A, ns. 2360 en 2363, beide gedeeltelijk; groot 1 Roede 27 Ellen.

Ns. 2 a 4. Drie Perceelen **BOUWGROND**, met TUINGROND daarachter, elk ter diepte van ruim 40 Ellen en ter breedte van omstreeks 7 Ellen, gelegen als voren, nevens elkander, nabij de Laurierlaan, wijk 15, n.º 634, belend ten oosten Perceel 1 en ten westen den Verkooper, te zamen bekend bij het Kadaster sectie A, n.º 2360 a 2364 gedeeltelijk; groot 7 Roeden 15 Ellen.

Verhuurd tot en te aanvaarden met 1 Mei 1860.

De Opstallen van 2 a 4 zullen voor Verkoopers rekening worden gesloopt.

De Veiling zal geschieden in 4 Perceelen, zoo als die op het terrein zullen zijn afgebakend volgens voorhanden Plattegrondteekening, — en de Verkoop eerst Perceelsgewijze, daarna in combinatien en in massa.

Te bezigtigen twee dagen vóór en op den dag der Veiling, van 10 tot 4 ure, mits voorzien van een Toegangbiljet, verkrijgbaar ten Kantore van voornoemde Notarissen *VAN DER HOEVEN en LORIÉ*, Beursplein, n.º 3, alwaar nadere informatien zijn te bekomen en de Plattegrondteekening in tijds ter inzage zal liggen.

OPENBARE VERKOOPING
van RIET.

Men is van meening, ten overstaan van den Notaris *GERARDUS JOHANNES SPRUYT*, residerende te Ouderkerk aan den IJssel, op Woensdag den 16 November 1859, des voormiddags ten 10 ure, ten Huize van H. KUSTERS, Herbergier te *Krimpen aan den IJssel*, in het openbaar te Verkoopen:

Het **RIETGEWAS**, staande op plus minus 9 Bunders Buitengrond, van ouds genaamd: ***„ de Loo"***, uitmakende een gedeelte der Westelijke Buitengronden van den Stormpolder, gemeente Krimpen aan den IJssel: — en zulks in twee Perceelen of gecombineerd.

Zijnde dit Rietgewas inmiddels ook **uit de hand te Koop.**

Nadere informatien zijn te bekomen ter woonplaats van den Eigenaar, den Heer *K. SCHELLING*, op de Steenfabriek SPREEUWENHOEK, onder Ouderkerk aan den IJssel.

Bij den Boekverkooper **W. L. STOELLER** te Rotterdam is uitgegeven:

Het PORTRET
van den Wel Eerw. Zeer Gel. Heer

P. W. VAN DEN BROEK,

Predikant bij de Nederd. Hervormde Gemeente aldaar,
na zijne 50jarige Evangeliebediening.

Ten voordeele der Diaconie van deze Gemeente. — PRIJS *f* 1.50.

Théâtre de Rotterdam.

Direction du Théâtre Royal Français.
MERCREDI 9 NOVEMBRE 1859:

LA REINE DE CHYPRE,

Grand Opéra de Mr. *Halevy.*
On commencera à 6½ heures.

VERTREK der SPOORTREINEN.

Hollandsche Spoorweg.

Van Rott. naar Amsterdam: 7.30, 11.40, 3.30, 6.30.
„ „ alleen n. 's Hage: 9.45's morg. en 9.35 's av.
„ Amst. naar Rotterdam: 8.30, 11.30, 4.30, 7.30.
„ 's Hage alleen n. Rott.: 8.30. 's morg. en 3.40 's midd.

Spoorweg Antwerpen-Rotterdam.

Van Rott. naar Antwerpen en Breda: 10.15, 3.—.
„ Dordrecht naar Rotterdam: .... 10.40, 3.20.
„ Breda naar Antwerpen en Rott.: 6.50, 12.35.
alleen naar Antwerpen en Moerdijk: 5.20.
„ Antwerpen naar Breda en Rott.: 7.45, 12.20.
alleen naar Breda en Moerdijk: 5.25.

Rhijn-Spoorweg.

Rott.n.Utr.,Amst.,Arnh.: 7.—, 10.—,12.15,1.30, 5.15, 7.15.
Amst.n.Utr.,Rott.,Arnh.: 7.20,10.35,12.30, 2.30, 6.—, 7.45.
Arnh.n.Utr.,Amst.,Rott.: 6.30, 9.45,11.35, 12.30,6.50, 7.—.
Utr.n.Rott.6.30.— Utr.n.Amst. 6.45, beide behalve Zondag.

Gedrukt en uitgegeven bij

G. en C. A. van Reyn,

te Rotterdam.

BIJBLAD,

behoorende tot de

ROTTERDAMSCHE COURANT

VAN

DINGSDAG 8 NOVEMBER 1859, N°. 266.

STATEN-GENERAAL.

Tweede Kamer.

Zitting van Maandag den 7 November.

De Tweede Kamer heeft heden voortgezet de discussie over het wetsontwerp betrekkelijk de spoorwegen, nadat de heer van Heukelom, als lid der commissie van de petitien, rapport had uitgebragt op eenige bij de Kamer ingekomen verzoekschriften betrekkelijk de zaak der spoorwegen.

De heer *van Akerlaken*, die in 1857 het toen aangeboden spoorwegnet beschouwde als de doos van Pandora, waaruit een hatelijke en niet te bevredigen strijd over locale belangen zou voortvloeijen, die den Constitutionelen reringsvorm in miscrediet zou brengen en tevens onze finantiën in verderfelijken toestand, verklaarde dat hij ook het tegenwoordig spoorwegplan uit hetzelfde oogpunt beschouwde. De tegenwoordige Ministers, in wien hij vertrouwen had gesteld, vooral in den Minister van Finantiën, hadden in een onzalig oogenblik de erfenis van die doos van Pandora aanvaard. De Regering had niet alleen door hare handelingen ter zake van de spoorwegen een hartstogt opgewekt en tot wrevel aanleiding gegeven, maar in de Kamer zelve verwijdering veroorzaakt tusschen politieke vrienden en vele leden gebragt tot de moeijelijke keuze tusschen het belang hunner committenten en hunne eigene overtuiging. Hetgeen hij onder het vorige Kabinet afkeurde kon hij onder het tegenwoordige niet ondersteunen; aan zoodanige inconsequentie en onregtvaardigheid zou hij zich niet schuldig maken. Bovendien zouden de finantiële gevolgen van de aanneming der wet zoo nadeelig werken dat hij ook uit dien hoofde zijne stem aan het ontwerp moest onthouden. Even als vorige sprekers schetste hij den bloeijenden toestand onzer finantiën en hoe wij, door nu allen overvloed en onze toekomst aan de spoorwegen op te offeren, deden gelijk de plotseling rijk geworden arme man die zijn goed verkwist. De spoorwegziekte was volgens den spreker bijna ongeneeslijk geworden, doordien de Regering zelve het kwaad in de hand had gewerkt. Genezen scheen alleen mogelijk door verdeeling van hetgeen in de schatkist aanwezig was; maar die verdeeling van den buit had niet gelijkmatig plaats. Men beging daarbij de onregtvaardigheid van twee provincien, Noordholland en Utrecht uit te sluiten: terwijl de doorgraving van Holland op zijn smalst Noordholland meer benadeelen dan bevoordeelen zou. En bleef het nu nog slechts bij de gift van 28 millioenen guldens, misschien, meende de spreker, zouden de twee miskende gewesten edelmoedig genoeg zijn van hun aandeel van den buit af te zien; maar men verbond zich tot uitgaven voor de defensiewerken zonder daarvoor het bedrag der kosten zelfs te kunnen opgeven; men verhoogde de renteschuld met 3½ millioen jaarlijks, en tot al deze uitgaven zouden twee provincien moeten bijdragen, die van den buit niets zouden deelen. De spreker kon over al deze bezwaren niet heen stappen en hij achtte het gedane voorstel zoo noodlottig voor onze finantien, dat hij vreesde dat de bres, die men in deze finantien schoot, later voor digting niet vatbaar zou zijn. Ten slotte ontwikkelde de spreker zijne meening omtrent den aanleg van spoorwegen. Men moest daarbij 's Rijks finantiëlen toestand en de regtvaardigheid in acht nemen. Volgens hem moest men den Rijnspoorweg tot steunpunt aannemen en van weerszijden die lijn buiten 's lands aansluiten. Daarmede zou de Staat aan zijne roeping voldaan hebben en moest al het andere aan de particuliere krachten overlaten. Hij eindigde met als zijne overtuiging te kennen te geven, dat, wanneer eene meerderheid zich voor de wet mogt verklaren, velen met de hand op het hart zouden moeten erkennen dat zij eene krenkende onregtvaardigheid jegens anderen begaan, doch dat de drang der omstandigheden hen daartoe dwingt. Hij voor zich zou zich door dergelijke consideratien niet laten leiden en het een geluk achten voor zijn Vaderland, indien het blijken mogt dat zijne stem ook die der meerderheid is.

De heer *van Reede van Oudtshoorn* begon met te protesteren tegen de handeling der Regering die de beide concessien in ééne wetsvoordragt had zamengesmolten, blijkbaar met de bedoeling om de kans der aanneming te vergrooten. In deze handeling zag de spreker een inbreuk op de vrijheid der leden in het uitbrengen van hunne stem. Wat het wetsontwerp zelf aangaat had hij bezwaar tegen het aantal, tegen de rigting en tegen de kostbaarheid der lijnen. Hij stond voor eene enkele lijn die het Vaderland van het noorden tot het zuiden doorsneed en het tevens van weerszijden met het buitenland aansloot. Met dit stelsel streed het plan der Regering, dat hij dan ook niet zou kunnen aannemen. Zijne bezwaren tegen de Noorderlijn betroffen den omweg, dien de volkrijkste gedeelten van Friesland moesten maken en het gemis aan de verpligting, opgelegd aan de concessionarissen om de lijn Zwolle-Utrecht aan te leggen. Van gewigtiger aard waren zijne bezwaren ten aanzien van de Zuiderlijn. In zijn stelsel moest die lijn uitgaan van Utrecht langs den kortsten weg naar 's Bosch, over Helmond naar Venlo en Roermond en zoo naar Duitschland. Eindelijk verklaarde zich de spreker op de reeds meermalen ontwikkelde gronden tegen de twee rivierovergangen, tegen de finantiële bezwaren die het gevolg van de aanneming der wet zouden zijn; vooral ook deed de spreker uitkomen hoe de rente-guarantie slechts betaald kon worden, indien onze baten uit Oost-Indië bleven vloeijen, en dat anders geen ander middel over zou blijven dan verhooging van belastingen.

De heer *van Heiden Reinestein* besprak twee punten. Het eerste betrof de spoorwegzaak zelve. Hij herinnerde hoe de groote meerderheid der Kamer steeds tegen Staatsspoorwegen was gekant geweest, en wanneer de minderheid thans op dergelijke Staatsspoorwegen aandrong, het niet te hopen ware dat aan dat verlangen zou worden toegegeven; want dat men zoo doende niet verder zou komen en steeds over beginselen praten zonder iets tot stand te brengen. De spreker betreurde verder dat de twee concessien in één ontwerp waren zamengesmolten; ook hij moest erkennen dat daardoor een zedelijke dwang op vele leden gelegd was, om goed te keuren datgene wat naar hunne overtuiging die goedkeuring niet verdiende. Niet minder deed het den spreker leed dat ook niet de lijn van Groningen naar de Hannoversche grenzen was opgenomen. Zijne bezwaren waren evenwel niet van dien aard, dat hij daarom de wet zou afstemmen. Integendeel, hij verdedigde de rigting, die vooral wat de Noorderlijn betrof aan de spoorweglijn gegeven was. Daarbij hoopte hij niet te worden beschouwd als een Cicero pro domo, maar als uitdrukkende zijne overtuiging. In statistieke berekeningen tredende, betoogde de spreker dat, indien men met vervoer was het hoofdbestanddeel van de inkomsten des spoorwegs, de rigting der lijnen dan ook werkelijk liep langs de meest bevolkte streken, zoodat in dat opzigt voldaan was aan hetgeen door de tegenstanders der wet werd verlangd. — Het tweede punt dat door den spreker werd behandeld betrof de aanvallen waaraan Drenthe van de zijde van verschillende sprekers was blootgesteld geweest. De spreker verdedigde de eer dier provincie en toonde uit statistieken aan, dat dit gewest opleverde 6000 last veenboekweit, zijnde ⅔ van de gezamenlijke opbrengst der provinciën Friesland en Groningen, 16.000 last rogge, bedragende zooveel als genoemde twee provinciën te zamen produceren, en 130.000 kleine schapen, waarvan 8000 geëxporteerd werden. Ten slotte wees hij op eene verklaring van Graaf van Hogendorp, hoe deze Drenthe beschouwde als vatbaar om te worden een tweede Vlaanderen, een voorraadschuur van het koren voor Nederland.

De heer *Wintgens* wees in eene inleiding op het groote gewigt van de beslissing die de Kamer thans geroepen was te nemen. De vraag in het algemeen was hoe het vraagstuk der spoorwegen in het algemeen belang moest worden opgelost, en meer in 't bijzonder of het aanhangig voorstel geschikt was om daaraan op voldoende wijze oplossing te geven. Het gold hier een grootsch, een algemeen, een nationaal belang. Daarom mogt het de vraag niet zijn wat wenschelijk was met het oog op deze of geene localiteit, maar wat werkelijk door het algemeen belang werd gevorderd. Alleen wanneer men den aanleg van spoorwegen uit dit oogpunt beschouwde zou die goede vruchten kunnen dragen, maar wanneer men afdaalde tot het patriotisme du clocher, dan zouden de discussien wel opwekken minachting voor den parlementairen Regeringsvorm, maar voor de zaak der spoorwegen zouden ze tot geen goed einde leiden. De spreker schetste hoe schromelijk wij met de zaak der spoorwegen ten achteren waren en schreef de achterlijkheid, wat het laatste tijdperk betrof, toe aan de weifeling, de schroomvalligheid en het gebrek aan eigen stelsel van de Regering. Het Gouvernement miste, volgens hem, in deze zaak alle kracht van initiatief, ten gevolge waarvan het in plaats van voor te gaan slechts volgde, en als het ware de wenschen der Kamer maakte tot kiemen van plannen. Die houding en dat schouwspel waren onwaardig, en het gevolgde stelsel van transactie kon nooit tot een goed einde leiden. Zijns inziens moest de Regering alleen het algemeen op het oog hebben, met het oog daarop een eigen stelsel hebben, dat stelsel met onverbiddelijke gestrengheid vasthouden en alle locale belangen moesten juist in de Regering een hinderpaal vinden. Uitgaande van dit beginsel meende de spreker dat het algemeen belang van ons Land vorderde, om ten aanzien der spoorwegen wezenlijke kracht te ontwikkelen, maar met groote gematigdheid, met tempering: men moest zich bepalen tot het meest dringend noodzakelijke. Daarbij ontwikkelde de spreker drie hoofdpunten.

Het eerste betrof de gekozen rigting. De spreker toonde uit de geschiedenis van België aan hoe de rigting de gewigtigste vraag was, want hoe een misslag, in die rigting begaan, op het geheele spoorwegnet allerverderfelijkst terugwerkte. De voordeelen van de keuze eener juiste rigting werden door hem aangewezen door in bijzonderheden na te gaan wat Frankrijk heeft verrigt op grond van een rapport, uitgebragt door Michel Chevalier, die in Amerika het spoorwegstelsel had onderzocht. Er was dus, naar zijne meening, noodzakelijkheid tot een stelselmatigen aanleg. In zijn oog moesten de hoofdlijnen zijn die, welke de hoofdlijnen van Europa met onze havens en handelsplaatsen verbonden. Wij waren aan het uiteinde van Europa gelegen, dus geroepen om Europa's spoorwegnet te brengen aan zee, ten einde zoo doende een aandeel in den wereldhandel te verkrijgen. De toepassing van dat beginsel lag zijns inziens voor de hand. Reeds hadden wij twee aansluitingen met het buitenland. Eene andere aansluiting behoorde te zijn eene verbinding met Rheine als de voornaamste; de andere over Maastricht met het bassin van de Maas over Luik naar Luxemburg, Frankrijk, Duitschland en Zwitserland. Natuurlijkerwijze moesten die aansluitingen zoo regtstreeks en zoo kort mogelijk worden tot stand gebragt. Een ander beginsel was de keus van het centrum, waarvan afhing een spoedig en goedkoop vervoer door het gansche Land. De spreker, aan deze beginselen het Regerinsplan toetsende, kwam tot de slotsom dat hij daarmede geen vrede hebben kon. De Regering plaatste Arnhem, dat gelegen was aan het uiteinde van het Land, als middenpunt, waarvan de gevolgen waren dat de grootste agglomeratie van bevolking, Amsterdam en het daarachter gelegen Noordholland geïsoleerd waren. Hierbij verklaarde de spreker dat Amsterdam regt had zich over zoodanig isolement te beklagen; hij achtte dat zelfs een onregt gepleegd aan het gansche Land, want teregt mogt men beweren dat, wanneer Amsterdam krank was, Nederland niet kon gezegd worden gezond te zijn. Ten aanzien van de rivierovergangen betoogde de spreker dat de plannen daartoe niet behoorlijk waren bestudeerd: evenmin was het uitgemaakt dat de lijn van Rotterdam naar den Moerdijk het meest dringend aanleg behoefde. De slotsom ten aanzien van dit eerste punt was, dat hij verlangde eene korte verbindingslijn van Rheine met Harlingen, evenzeer van Rheine met Utrecht, van de Limburgsche lijn over 's Bosch met Utrecht en eene verbinding met Vlissingen en eindelijk eene regte lijn van Harlingen naar Rheine. Bepaalde men zich daartoe, het algemeen belang zou naar sprekers meening allezins bevorderd worden.

Het tweede punt, dat door den spreker behandeld werd, betrof de wijze waarop en hoe spoorwegen moesten worden verkregen. Met professor Ackersdijk geloofde hij dat de vraag, welk stelsel de voorkeur verdiende, Staats- of particuliere spoorwegen, voor geen absoluut antwoord vatbaar was, en dat dit antwoord afhing van de omstandigheden waarin men verkeerde. Wanneer er geen particuliere ondernemingsgeest aanwezig was, wanneer die alleen wilde loopen op de krukken van den Staat, zoodat alle positieve nadeelen zouden verblijven aan den Staat en alle mogelijke voordeelen aan de particulieren, dan was er naar sprekers meening geene reden denkbaar, waarom men niet dadelijk Staatsspoorwegen zou aanleggen. In ons Land liet de particuliere industrie zeer veel in hare exploitatien te wenschen over; hij geloofde dus dat Staatsspoorwegen hier te Lande te verkiezen waren. Doch, al aannemende dat de particuliere industrie den aanleg van spoorwegen tot stand moet brengen, moest spreker toch afkeuren de wijze waarop die industrie was ingeroepen. Z. i. moesten daartoe tweëerlei wegen zijn ingeslagen, óf algemeene mededinging onder voorwaarden gelijk die omschreven zijn in de Fransche wet van 1845, óf door het verleenen eener directe concessie; maar in geen geval moest mededinging toegelaten of concessie verleend worden zonder dat de bewijzen waren overgelegd dat men in het bezit was der vereischte kapitalen. Hier echter kon de Regering geene andere verzekering geven, dat dat de concessionarissen vertrouwden de benoodigde kapitalen te zullen bijeen krijgen. Op zoo lossen voet mogt de vertegenwoordiging aan geene concessie haar zegel hechten, de koninklijke waardigheid zelfs werd gecomop wetten verkreeg. Dan had het allen schijn dat er werkelijk lievelingen en gunstelingen der Regering waren en hij meende dat eene dergelijke uitdrukking, als reeds herhaaldelijk in de Kamer gebezigd was, onmogelijk moest zijn: want de Regering moest in deze bovenal, zijn gelijk aan de vrouw van Cesar die boven alle verdenking stond.

Het derde punt betrof de rente-guarantie. Wat het bedrag betreft, met het oog op de guarantie die Frankrijk verleent, achtte de spreker het voldoende, ofschoon hij nog niet met juistheid heeft zien bepalen, hoeveel voor rente en hoeveel voor amortisatie zou worden afgezonderd. De aanbiedingen echter die de Regering had gedaan, hadden het natuurlijke gevolg gehad dat de kapitalen zich retireerden, dat nu reeds eene andere concessie 5 pCt. vroeg, en dat het zelfs waarschijnlijk was, dat de eischen nog hooger zouden gesteld worden. De spreker eindigde met den wensch dat van deze discussien eenig practisch resultaat mogt worden getrokken. De aanneming der Wet zou hij beschouwen als eene ramp voor het Vaderland; maar hij zou het gelukkig achten, indien men door de thans gevoerde discussien zou komen tot een werkelijken stap nader aan den aanleg van spoorwegen, namelijk tot het vaststellen van een beginsel waarop men later zal kunnen voortbouwen.

De heer *Godefroi* ving aan met de verklaring dat hij reeds vroeger afgekeurd had en ook nu afkeurt de wijze waarop de Regering de zaak in de Kamer had gebragt. Hij verlangde eerst eene wet tot bepaling der lijnen en dan eene concessie; thans had men, door eerst concessie te verleenen en daarna eene Wet in te dienen, de paarden achter den wagen gespannen. Inderdaad was nu de concessie zelve niet aan het voordeel der Kamer onderworpen en hierdoor rees de vraag of niet, door aldus te handelen, inbreuk werd gemaakt op de volle en vrije uitoefening door de Kamer van haar regt van amendement. Wat zou nu het gevolg zijn van de uitoefening van dat regt? Maakte de Kamer wijzigingen, de Eerste Kamer zou de wet verwerpen of de Koning zou gebruik maken van zijn regt van veto. Doch al nam de Eerste Kamer de wet aan, al werd zij door den Koning bekrachtigd, steeds zou het afhangen van de bereidwilligheid der concessionarissen of de wet ooit effect zou sorteren. Deze stand van zaken was zoo waar, dat de wet nu gaaf en onveranderd moest worden aangenomen of verworpen. Noch op het bedrag der renten noch op de bepaling der lijnen kon de Wetgevende Magt nu eenigen invloed uitoefenen. Zoodanige positie ware nog aannemelijk indien het concessien gold die buiten de geldelijke hulp van den Staat tot stand zouden komen; doch hier waren de gevraagde geldelijke offers zoo aanzienlijk, dat het hoofdelement tot beoordeeling van de waarde der concessie, de rigting, wel degelijk aan het oordeel der Wetgevende Magt had behooren te worden onderworpen, en dit zou het geval zijn geweest, indien de Regering, gelijk zulks in Frankrijk en België geschied is, eerst bij eene wet omschreven had de rigting der hoofdlijnen, die wet onderworpen aan het oordeel der Kamer en daarna de concessie verleend had. De Kamer was des te meer door de Regering in eene moeijelijke positie gebragt, doordien nu een gedeelte der leden over alle bezwaren zou heenstappen, omdat het beheerscht werd door het ongelukkige denkbeeld dat het beter ware gebrekkige dan geene spoorwegen te hebben. Hij was het dan ook eens met het voorloopig verslag waarin verklaard werd, dat een zedelijke dwang op de leden werd uitgeoefend, die zelfs nu vermeerderd was door de zamenkoppeling van twee concessien in eene wet. Alzoo verpligt zijnde de wet te beoordeelen zoo als de Regering hem dat had vergund, wilde de spreker niet treden in eene breede ontwikkeling van beginselen omtrent de wijze waarop spoorwegen moeten worden aangelegd, maar hij bepaalde zich alleen tot de toepassing en voornamelijk in betrekking tot de Zuiderlijn.

Wat de Noorderlijn aanging betoogde de spreker dat het belang van het internationaal verkeer daarbij op drieerlei punten miskend was geworden. 1.° Door de ondoelmatige aansluiting van Harlingen aan het Duitsche spoorwegnet, bepaaldelijk langs Rheine. 2.° Door de geheel onverzekerde aansluiting van Groningen, dus ook van Harlingen, aan de Hannoversche grenzen. 3.° Door de keuze van een ondoelmatig aansluitingspunt aan het uiteinde in plaats van in het middenpunt van den Rijnspoorweg. Bovendien was het belang van het binnenverkeer voorbij gezien, doordien men, vooral wat Friesland betreft, de welvarendste en bevolktste streken had uitgesloten.

Met betrekking tot de Zuiderlijn stelde de spreker eene algemeene opmerking voorop. Het gold hier een spoorweg, die zóó groote opofferingen eischte, dat hij niets anders was dan een vermomde Staatsspoorweg. Daaruit leidde hij af dat de Staat op dit oogenblik alleen mogt ondersteunen die lijnen, welke in het algemeen belang onmisbaar waren, en van die stelling uitgaande, moest hij verklaren dat het stelsel van twee rivier-overgangen, het karakter van onmisbaarheid niet droeg. Hij achtte een overgang midden door het Land uitvoerbaarder, èn wat de kosten èn wat het technisch gedeelte betreft. De lijn Utrecht-'s Hertogenbosch achtte hij uit het finantiële oogpunt het meest uitvoerbaar en ofschoon de Regering betoogde, dat die lijn de kostbaarste was die kon worden aangelegd, trad de spreker in becijferingen om aan te toonen dat die lijn, vergeleken met de twee overgangen door de Regering voorgedragen, toch nog zou besparen de rente-guarantie over een kapitaal van 13 millioen en de uitgaven van 8 milloen in kapitaal. Nam men daarenboven aan dat de raming van kosten, zoo gedetailleerd door den Ingenieur Fijnje opgegeven, juist was, dan zou die besparing nog met 7 millioen klimmen. Hij wenschte te dien aanzien niets te beslissen maar alleen te constateren, hoe nog door niemand was aangetoond dat die raming van kosten van den heer Fijnje onjuist was, en men zou dan eerst kunnen oordeelen wie regt had, wanneer de Regering voldaan zou hebben aan de wenschen van den heer van Heukelom tot overlegging van stukken. Van het technisch standpunt was de stand van zaken aldus: dat men alleen had opnemingen in loco van het Amsterdamsch-Utrechtsch Comité, maar dat er van de zijde der Regering tot dusver het bewijs van zoodanig lokaal onderzoek ontbrak. Had zoodanig onderzoek werkelijk plaats gegrepen, het zou voor de Regering eene reden te meer zijn om de gevraagde stukken over te leggen. Doch al ware de stelling der Regering juist, dat de lijn Utrecht — 's Bosch de meest kostbare was, dan bleef nog altijd over de lijn van Maasbergen — 's Bosch, altijd met behoud van het beginsel van één rivier-overgang: eene lijn die in 1853 door den waterstaat is aangewezen, doch die in den laatsten tijd door de Regering met groote behendigheid was geëcarteerd geworden. Terugkomende op zijne vraag of het stelsel van twee rivier-overgangen het karakter droeg van onmisbaarheid, betoogde de spreker in de eerste plaats dat de lijn van Arnhem over Nijmegen naar de Pruissische grenzen in geenen deele dat karakter droeg, omdat in de bestemming dier lijn reeds was voorzien, deels door reeds bestaande lijnen, deels door de geconcessioneerde Zuiderlijn. In de tweede plaats ontwikkelde hij de stelling dat ook de lijn Nijmegen-'s Bosch-Venlo niet het karakter van onmisbaarheid droeg; want reeds in het spoorwegnet van dat wil zeggen tot die lijnen, waarvan de uitvoering *ad calendas græcas* zou worden uitgesteld. Werd die lijn aangelegd om aan Amsterdam eene betere communicatie met Belgie te verschaffen, dan zou men aan Amsterdam een cadeau doen, niet overeenkomstig met het algemeen belang; doch dit was het geval niet, daar men die lijn alleen had aangenomen om het stelsel van twee rivierovergangen te behouden. In de derde plaats vestigde de spreker de aandacht der Kamer op de Westerlijn. Stond het eenmaal vast dat de oostelijke overgang niet was in het algemeen belang, dan scheen ook in ieder geval beslist dat de andere overgang moest zijn in het midden des lands. Hij ontkende niet dat de lijn Rotterdam-Moerdijk eene aanvulling was van eene bestaande lijn, afgebroken door het water: hij betwistte daarvan niet het nut; maar de zaak moest worden beoordeeld uit het standpunt of die lijn onmisbaar was in het algemeen belang? Bij het doen dezer vraag herinnerde hij zich dat de concessie voor de lijn Antwerpen-Moerdijk reeds in 1852 was verleend en dat Rotterdam al dien tijd over de thans zoo onvermijdelijk geachte aansluiting gezwegen had. Die aansluiting was plotseling eene levenskwestie geworden. Rotterdam had echter ook na dat het spoorwegnet bekend was geweest, geheel anders gesproken, daar de Kamer van koophandel aldaar, bij adres van 7 dec. 1857 had verklaard dat hare waterwegen voldoende waren om met de Belgische spoorwegen te concurreren. Die wisseling van meening was ook nog uit een ander oogpunt hoogst opmerkelijk. Thans verlangde men eene brug over de Maas, doch op 22 julij 1858 betoogde een man van snellen vooruitgang, zelfs van onbesuisde drift tot aanleg van spoorwegen, in den Gemeenteraad van Rotterdam, dat men door den aanleg van zoodanige brug den handel zou dwingen de stad te verlaten en dat tot het leggen van die brug slechts één middel aanwezig was n. l. om die brug hoog genoeg te bouwen om er alle zeilschepen onder door te laten gaan. Zoo zeide men ook dat zonder die lijn Rotterdam niet met Antwerpen zou kunnen concurreren; de spreker vatte de kracht niet van het betoog, wanneer hij in aanmerking nam dat de Kamer van koophandel te Antwerpen juist klaagde dat die stad nu reeds met Rotterdam niet concurreren kon. Evenmin kon hij toegeven dat de transito handel zou verloopen; hij had alleen op het oog dien transito handel die den eigen handel voedde, hetgeen geschiedde door middel van opslag in entrepôt. Die soort van transito handel zou, volgens den spreker, niet te Rotterdam verloopen; integendeel hij was er van overtuigd dat men, door die lijn aan te leggen, aan Antwerpen de meest gereede gelegenheid zou geven om over Turnhout, Tilburg en Arnhem naar Rheine den kortsten weg naar het noorden van Duitschland te vinden. Wat eindelijk aangaat het plan der Regering, om eene verbinding met Frankrijk daar te stellen, vereenigde zich de spreker met hetgeen te dien aanzien zaturdag door den heer van Heukelom was opgemerkt. Hij kon niet begrijpen hoe zoodanige aansluiting onmisbaar zou zijn in het algemeen belang. Volgens de jongst uitgegeven handelsstatistiek over 1858 bedroeg de invoer in Frankrijk ruim *f* 18.000,000, waarvan nog geen *f* 4,000.000 langs de landzijde, terwijl de uitvoer langs de landzijde nog oneindig minder was. Hoe nuttig die lijn dan ook ware als aanvulling, zij moest aan de toekomst worden voorbehouden, maar haar aanleg op dit oogenblik werd niet geregtvaardigd door de onmisbaarheid in het algemeen belang. Integendeel, Amsterdam zou er door geïsoleerd worden en ten aanzien van het binnenverkeer benadeeld. Hij kon dan ook niet begrijpen hoe men de doorgraving van Holland op zijn smalst kon aanmerken als een aequivalent voor het gemis van een spoorwegnet; wel kon hij onderstellen, dat men 18½ millioen besteedde om den weg naar zee te verbeteren, doch *in verband* met een spoorwegnet. Bij deze beschouwingen wenschte de spreker het op dit oogenblik te laten, daar hij niet gaarne zou wenschen te treden in een anderen loop van gedachten, die welligt onaangename indrukken zou achterlaten.

Wegens het vergevorderde uur is de Vergadering gescheiden en verdaagd tot morgen ochtend ten 11 ure, zijnde alsdan de heer *Betz* de eerste spreker.

Memorie van Beantwoording op het Voorloopig Verslag tot toekenning van Subsidie aan de Hollandsche IJzeren Spoorweg-Maatschappij.

Bij de Memorie van Beantwoording op het voorloopig verslag der Tweede Kamer van de Staten-Generaal omtrent het wetsontwerp tot toekenning van subsidie aan de Hollandsche ijzeren spoorweg-maatschappij, heeft de Regering volhard bij haar gevoelen dat de voorgedragen *spoorversmalling* door het algemeen belang wordt geëischt. Zonder die versmalling en derhalve zonder *doorloopend* spoorwegverband, zou de beoogde uitbreiding van ons spoorwegnet grootendeels haar doel missen. Dat die spoorversmalling, gelijk in het verslag gezegd wordt, hare waarde ontleent aan de aansluiting met de reeds bestaande of nog te maken spoorwegen, wordt gereedelijk toegestemd, niet gelijk daarop volgt, dat die aansluiting hoogst onzeker zou zijn. Wel verre dat, zoo als verscheidene leden beweren, het gedane voorstel ontijdig zou zijn, kon daartoe, naar het oordeel der Regering, geen geschikter tijdstip worden gekozen. De tijdigheid van het voorstel kan te minder worden betwijfeld, indien men overweegt dat de Hollandsche spoorweg-maatschappij later tot medewerking ter spoorversmalling niet kan worden gedwongen, en zeker niet bereid zal worden bevonden. De Regering stemde volkomen toe dat hier aan geene stellige aanspraak, aan geene op den Staat rustende verpligting te denken viel. Het schijnt echter billijk dat de Staat de kosten helpe dragen. De Regering wederlegt vervolgens het beweren der Kamer dat bij de gesloten overeenkomst niet eene bloote tegemoetkoming aan de Maatschappij verleend wordt, maar dat de Staat daarbij de spoorwegversmalling en wat daartoe behoort nagenoeg geheel voor zijne rekening zou nemen. De Regering is zich zelve niet bewust, bij het aangaan der verbindtenis omtrent het brieven-vervoer, het voorschrift van art. 39 der wet op het gebruik der spoorwegen uit het oog te hebben verloren. Met betrekking tot den ter sprake gebragten aanleg van een spoorweg naar het Nieuwe Diep meent de Regering zich te kunnen gedragen aan hetgeen dienaangaande bij de Memorie van Beantwoording van 22 april 1859, betreffende de concessie van de Noorderspoorwegen werd gezegd. Er zijn werkelijk in het afgeloopen jaar onderhandelingen met de Hollandsche ijzeren spoorweg-maatschappij gevoerd over eene uitbreiding harer concessie in verband met eene versmalling van het spoor van den bestaanden weg. Betreffende de lijn Scheveningen-'s Gravenhage-Gouda en de daarvoor gevraagde concessie zou men de verdere vragen omtrent de aanvragen van den heer Schretlen c. s. en Ameshoff, reeds vroeger gedaan en die ten deele vroeger zijn beantwoord, gevoegelijk kunnen laten rusten.

Gedrukt en uitgegeven bij

G. en C. A. van Reyn,

te Rotterdam.

[illegible]DAMSCHE COURANT

VAN

[illegible] 8 NOVEMBER 1859. N°. 29.

[illegible]EN-GENERAAL.

[illegible]weede Kamer.

[illegible] *Woensdag den 7 November.*

[illegible] Kamer heeft heden voortgezet de [illegible] het wetsontwerp, betreffende de spoor[illegible] de heer van Heukelom, als lid der [illegible] ne gestemd, rapport had uitgebragt [illegible] Kamer opgekomen [illegible] zaak der spoorwegen.

[illegible]

[illegible] hij ook het tegenwoordig [illegible] ontwerp beschouwde. [illegible] wien hij vertrouwen had gesteld, vooral [illegible] van Financiën [illegible]

[illegible] Regering had niet alleen door [illegible] zaak van de spoorwegen zelf [illegible]

[illegible]

[illegible] die van den buit niets zouden [illegible] kon overal [illegible]

[illegible]